

ABONAMENTUL

Pe un an . 28 Cor.
Pe un jum. . 14 .
Pe o lună . 2.40 .

Numărul de zi pentru România și străinătate pe an 40 franci.

Telefon pentru oraș și comitat 509.

TRIBUNA

REDACȚIA
și ADMINISTRAȚIA:
Strada Deák Ferenc Nr. 20
INSERTIUNILE
se primesc la administrație.
Mulțumite publice și Loc
deschis costă fiecare ziar
30 fileri.
Manuscripte nu se înapo-
iază.

Independența presei noastre.

Arad, 29 Februarie.

Asupra presei s'a vorbit atât de mult la noi, cu și fără rost, încât îți pare că insistă asupra unei banalități când prinzi condeiul să mai adaugi și tu din partea ta ceva. Mai ales în vremea din urmă, chestiunea presei s'a ridicat atât de mult la suprafață, încât toți nechemații s'au simțit indemnati să-și spună și ei cuvântul lor necerut asupra ei. Dar, în sfârșit, aceasta nu importă, pentru că libertatea opiniilor este atât de mare încât de multe ori îți pare că ea se confundă cu obligativitatea lor. Și, la urma urmelor, faptul că se vorbește atât de mult asupra ei, dovedește nu numai că presei noastre i-se dă o importanță binemeritată, dar că i-se și recunoaște atribuția ei de factor de întâiul ordin în viața noastră publică. Și aceasta e mult pentru noi, cari, deși am îndrugat destule despre presă încă din vremuri foarte vechi, totuși nu ne-am năzuit până în vremea din urmă să o și creăm în conformitate cu necesitățile noastre.

Dar să reținem adevărul: *presa este un factor de întâiul ordin în viața noastră.* Nimeni nu contestă acest adevăr, deși în aceiași vreme nimeni nu-și dă osteneala să tragă din el toate concluziunile logice cari se pot trage și trebuie să se tragă. Foarte bine, presa este un factor de întâiul ordin, dar cum poate să-și susțină presa această atribuție, sau și mai bine, cum poate să fie presa un factor ho-

tător în viața noastră? Aici se oprese mulți prefăcându-se că înghit un răspuns care nu s'a conceput în mintea lor. Incostabil că învățămintele acestor doi ani sbuciumați din urmă lămuresc un răspuns foarte categoric în această chestiune.

Presa, în împrejurările în cari trăim noi, nu poate să se susțină ca factor hotărâtor în viața noastră publică decât atunci când ea se poate mișca liber, când ea are un caracter bine definit de independență.

Dar să fim cât se poate de expliciti, căci tare ni-e teamă că, la cetirea acestor rânduri, fruntea cutărui bun Român al nostru se va întuneca grozav, ridicându-se în fața lui o tablă scrisă cu litere de flacăară: *Independența....*

Nu, domnilor, nu vă speriați, căci iată cum stă lucrul!

Partidul nostru național nu este un partid în adevăratul înțeles al cuvântului, un partid-armată, un partid organizat ca cele ungurești bunăoară, sau ca partidele din România. În acțiunile partidului nostru alcătuit numai prin coeziunea de sentiment a unor suflete, nu se poate exercita un control cinstit și roditor decât prin presă. Presa noastră trebuie să fie un stimulent de acțiune, prin propaganda ei neîngrădită de nici o poruncă oficială, ea trebuie să fie, în lipsa de un organism viu al partidului nostru național, un adevărat parlament al politicii noastre naționale, unde se discută fără șfială, cu sinceritate cinstită și îndrăzneală cuvințioasă toate problemele cari agită viața noastră națio-

nală. Căci dacă presa noastră nu ar avea anumite libertăți de inițiativă și critică, dacă presei noastre, sau cel puțin unei părți a ei, nu i-se îngăduie toată independența de gândire, suntem siguri și o știe ori și cine că imediat ar intra în rindurile noastre o completă neactivitate și o grozavă desorientare. Avem doar atâtea experiențe sub acest raport.

Neapărat, în aceeași vreme când presa românească pretinde să-și aibă independența ei, trebuie să dea și ea cele mai puternice garanții pentru alipirea ei la toate principiile programului partidului nostru național. Altfel, e foarte firesc, această presă nu numai că nu poate să fie considerată ca aparținătoare partidului național, ci după împrejurările în cari trăim noi, nu poate fi nici românească.

Să nu ne sperie, deci, independența presei noastre, căci această independență nu se poate înțelege decât în cadrele programului național și să nu ne amăgească dependența presei de partid din alte părți, căci împrejurările noastre speciale, după cum am arătat, cer o presă specială.

Intr'un singur caz am putea să creăm presă de partid în toată legea, atunci când mult dorita noastră organizație politică s'ar înfăptui, când controlul de care vorbeam s'ar putea exercita în însăși organizația partidului. Atunci și poate nici atunci, căci o opoziție cinstită în toate împrejurările este productivă și utilă.

Factorii noștri competenți trebuie să se gândească totdeauna la acest adevăr și să nu piardă niciodată din vedere că propa-

Eduard Poetze.

Viață liniștită.

Trad. de L. T. Lais.

Totdeauna mă mir, de oas oamenii așa cum sunt, și mai ales cei din târgurile mari. Nu înțeleg, ce față duc, deși umblu și trăiesc printre ei și doar nu-s născut în fundul lumii, ei tot în Viena. În anii din urmă mai ales m'am convins, că cei mai mulți trebuie să fie surzi, deoarece totdeauna acolo se strâng, unde e larva mai mare.

Nu le e destul, că ziua toată umblând pe stradă aud numai urletul sirenelor dela automobile, tipătul sperios al signalelor dela tramvai cântecul trâmbițelor conductorilor și tăcănitul și pufăitul motoarelor; nu, seara, când ar putea afla liniște și odihnă se mai apucă de tâmbălu și de petreceri sgomotoase.

Și-l mai iau în nume de rău pe Richard Strauss că muzica lui face un sgomot atât de groznic. Da, ce să fi făcut, dacă asta-i pofta oamenilor? Să le cânte acestor urechi sălbatece, cari când intru în teatru tot vuetul de pe stradă-l aud, ceva lin și domol ca un stiglet, ca să-și rădă sau poate să-și fluere?

Și acum, să se reîntoarcă anumitele localuri de petrecere la muzica învechită de altă-dată, când vizitatorii voiesc numai să fie redicați prin vin și prin sgomotul neîntrerupt al orchestrei și al cântăreților într'o stare mai înaltă de beție și de uitare bacchică?

Și oare nu trebuie să fie lucrate azi și operele mute ale artelor plastice în culori stigătoare și forme dure, ca să placă?

Și oare nu se apucă orășenii doritori de recreare vara de alte plăceri sgomotoase și oare nu e vrednic de însemnat că unii excursioniști viteji în singurătatea pădurii încep să behchie ca niște măgari plouați?

Zace pe semne în firea vremii noastre o pornire irezistibilă de a fugi de tăcere și de-a se arunca în valurile unei vieți sbuciumate și sgomotoase. Poate-că munca mai grea pentru pâine e pricina poftei după petreceri vehemente și ief-tine și după plăceri dure și ordinare, cum, se știe că un îmblățitor poate să înghită fără supărare lucruri, cari la un diurnist ar ajunge, ca adresa unei agenții de îngropare să fie cel dintâi serviciu prietinesc, de care ar avea nevoie.

Nu mă voi sfâdi cu nime pentru această concepție a vieții, care își poate exprima fericirea numai prin țipete și trâmbițe. Se poate că raportul nematural între dare și avere, care ne aduce într'atâtea strimtori și are obârșia în dorul acesta de excentrități. Eu tocmai nu pot pricepe acest fel de a trăi, ce ne aminteste de bețiile acelor oameni nonorociți, cari întind mâna spre lucruri străine, numai ca să-și trăiască bine o zi. Amândouă-s plătite prea scump, una cu închisoarea, care nu te prea cinsteste, cealaltă cu grijile de cari nu poți scăpa.

Și mai puțin pot înțelege aceea pornire de a trăi în sgomot și lux, ceea ce am încercat-o și eu odată opt zile, se înțelege că într'un oraș străin.

În Viena m'aș fi rușinat să duc o viață atât de destrăbălată.

În hotelul scump, dar luxos, în care locuim, eram acuma dimineața supărat. Deși hotelul acesta zace în mijlocul Germaniei, chelnerii uniformăți vorbeau atât de stricat nemțește, parcă ar fi fost niște Francezi sau Engleji. Însă fiindcă erau nemți, debunăseamă voiau să se arate prin asta ca niște oameni, cari au petrecut mult în străinătate și cari și-au uitat limba maternă trăind în societatea atâtor străini distinși.

Mai ales Lord-Chelnerul, cel mai mare peste toți, îți bohăia atât de neînțeles pe mas, încât l'am rugat cu câteva vorbe foarte prietenoase, ca față de-un domn atât de însemnat, să ne căutăm mai bine un tâlmaci; ne-ar scoate pe amândoi din înecureală. Cam mirat îmi răspunse, că vorba mea vieneză îi face greutăți.

Se înțelege aceasta era a scuză cam nepotrivită. Cum ași fi cutezat eu să vorbesc ca acasă în palatul unui hotel princiar! Vorbeam nemțește curat, ca la teatrul de curte. El însă nu voia să o înțeleagă. Și mă năcăjia gândul, că el în sine e convins, că ordinea lumii așezată de Dumnezeu, cu mult mai bine ar fi respectată, dacă eu i-aș servi prânzul.

În hotelul acesta numai prânzul de dimineață îl puteai mânca liniștit fără vuetul muzicii. De altminterea cânta totdeauna o capelă, care-i silea pe cei-ce mâncau, să strige cât pot, ca să fie înțeleși. Sunt un mare prieten al muzicii, însă cred că e un mijloc de petrecere pentru sine. La mâncare se potrivește muștar sau sare și muzica e adevărat superfluă dacă-s numai mâncările bine făcute.

ganda noastră, viața noastră politică numai atunci poate să fie veșnic vie, când presa noastră păstrându-și independența lucrează pe toate căile, așa cum știe ea, pentru împlinirea programului partidului nostru național.

Și încă ceva.

Gazetarii noștri, mai ales în vremea din urmă, au început să-și dea seama din ce în ce mai mult despre adevăratul lor rol, au înțeles că ei nu pot să rămână mai departe niște simple mașini înregistratoare, căci îndrumarea lor este necesară tocmai din punctul de vedere al adevărului că presa este un factor hotărâtor în viața noastră publică.

Prin urmare, încă odată, să nu ne speriem și să ne convingem că independența presei este o utilitate sine qua non în vremurile noastre.

Petiția dela Ighiu — respinsă. Ieri Curia a terminat desbaterea în chestiunea mandatului dela Ighiu, respingând petiția alegătorilor români și condamnându-i la suportarea cheltuielilor în suma de 8160 cor. Soarta petiției a fost hotărâtă de depunerile deputatului Szász Pál. El a declarat că n'a avut nici o cunoștință despre mituirea alegătorilor cu mâncări și băuturi și a negat, că ar fi mormit pe alegători cu licențe de băuturi etc. Apărătorul alegătorilor români, d. Dr. Aurel Vlad a arătat că depunerile lui Szász Pál nu sunt potrivite să răstoarne adevărul, deoarece e peste putință, ca mituirile să se fi făcut fără știrea lui vreme de săptămâni întregi. Curia a dat însă ascultare avocatului părții contrare, aducând seminața de mai sus.

Cu sentința aceasta se încheie un capitol din cele mai rușinoase ale vieții constituționale din Ungaria. Se pune în evidență încă o dată faimoasa imparțialitate a justiției ungare. După toate aceste se poate prevedea și soarta petiției dela Orăștie.

Episcopia greco-orientală ungurească.

Simțim o adevărată oroare de câte ori suntem nevoiți să scriem numele acesta: *Budapesti Hirlap*. Ori cât de supărătoare ar fi însă urletele lui de șacal românofob, în lupta noastră de apărare trebuie să ținem mereu seamă de el, pentru că el dă totdeauna semnalul atacurilor ce se îndreaptă cu atâta îndărătnicie împotriva noastră. Iată și în chestiunea episcopiei ungurești, el singur țipă mereu fără să răgusească. În numărul său de azi, de pildă, după ce reeditează toată sofisticăria sa cunoscută și după ce improașcă cu nouă și nu mai puțin murdare insinuații decât cele de până acuma biserica noastră gr-cat., turburat de gândul, că misiunea P. S. Sale episcopului Radu la Roma și Viena are toate sortile de reușită, ne repede următoarea amenințare:

Românii uniți zadarnic ar încerca o separațiune religioasă, n'ar putea să izbândească nimic cu asta. Se proiectează și înființarea unei episcopii lor. Se proiectează și înființarea unei episcopii greco-orientale ungurești și acțiunea în chestiune va fi pornită în curând în țara întreagă. Tabăra lui Radu nu poate să împiedece asta. Lucrul n'o să ajungă la papa. Proiectul de lege referitor va fi adoptat cu bucurie în cameră, iar regele îl va sancționa. Și cei din tabăra lui Radu vor accelera numai chestiunea, decumva nu vor putea să se împace cu ceace nu se mai poate schimba. Se va realiza episcopia gr-cat. ungurească, dar se va realiza și episcopia gr-orientală ungurească. O cer această necesitățile spirituale ale credincioșilor din chestiune.

Viețugă destăntuiește-se cutropitoare, ea se va sparge și risipi fără urme, întocmai ca furtuna ce se sbuciumă între stânci. De vitalitatea neamului nostru se vor sfărâma toate uneltirile potrivnicilor și nu este putere pământescă care să-i poată răpi acestui popor voința lui de-a trăi în credința lui românească. Nu se tem potrivnicii noștri, că cursele ce fabrică azi împotriva noastră pot să fie odată primej-

diase tocmai pentru ei, pot să fie mormântul lor! Puterea de viață a unui neam de trei ori mai numărös și neasemănat mai nobil decât neamul potrivnicilor noștri, nu va putea fi înăbușită la nesfârșit, ea va rupe odată zăgazarile și vai celor cari își întemeiază existența de popor pe astfel de zăgazuri ridicate împotriva firii....

Un nou articol unguresc al domnului Goldiș?

În *Nagyvárad Napló* s'a publicat zilele trecute un articol „*Egy aradi román*”, despre care redacția acelei ziar susține că ar fi scris de d. Vasile Goldiș. Incontestabil că acel articol, alcătuit înainte cu zece ani, este extrem de compromițător pentru un român care se mărturisește aderent sincer al partidului național. În el se prezintă alegerea lui Mangra de episcop ca un act în congruență cu năzuințele de împăcare româno-maghiară ale românilor aradani în frunte cu d. Goldiș, în el se găsește declarații cu desăvârșire împotriva intereselor noastre naționale, cum numai un Mangra sau un Șeghescu poate să facă. În el se găsește o manifestă și urită tradare a partidului nostru național. D. Vasile Goldiș, încă înainte de apariția acestui articol în *Nagyvárad Napló*, pe când se svonea numai prin gazetele ungurești din localitate că acel articol va apare, a dat o declarație în „*Românul*” că un astfel de articol nu a scris, cine afirmă așa ceva este un calomniator, iar ziarul care îl va publica va fi dat în judecată.

La această declarație a d. V. Goldiș, răspunde astăzi *Nagyvárad Napló* susținând și afirmația că, da, d. V. Goldiș este autorul articolului din chestiune, fapt care se poate dovedi cu manuscrisul. *Nagyvárad Napló* cere procesul cu care a amenințat d. Goldiș, pentru lămurirea...

În fața acestor două afirmații contradictorii, se înțelege, noi vom rămâne cu desăvârșire pasivi. În orice caz d. V. Goldiș este însă dator să anunțe publicul românesc dacă a intentat proces ziarului *Nagyvárad Napló* și dacă nu, când îl va intenta. Căci nimeni nu poate să știe dacă d. Goldiș și-a împlinit ori nu făgăduința.

Cred că muzica n'are ce căuta la masă, fiindcă deșteaptă porniri, cari sunt cu totul contrare mișcărilor peristaltice. Și simțul meu estetic se revoltă, când de pildă trebuie să mestec o salată de erastaveți, pe când se cântă un adagio de Beethoven. N'aș putea odată cu capul să înghit o buleacă, când dincolo se cântă moartea lui Siegfried. M'aș îmbolnăvi de bună seamă.

Din fericire într'un hotel de „pe sus” nu se mănâncă mâncări așa comune. Și totuși mi-s'a întâmplat că trebuia să înghit un păstrav, de altfel atât de slobin, printre sunetele duioase ale unei rapsodii ungurești. Și îmi părea, că-i cântă peștelui meu prohodul și nu mi-a tihnit. Cum vedeți sunt contra orice fel de muzică la mâncare. Și dacă în sfârșit e ceva indispensabil, ar fi bine să i-se arate înainte capelmaistrului meniu-ul, ca să-și potrivească piesele cu lista bucatelor.

Restimpul între prânzuri îl petreceam făcând excursii și plimbări în automobil. Mi-i drag s'o pornesc cu automobilul iute și comod pe-o cale la țară; dacă merg în târg în el, îmi pare, că e una din acele groaznice căruțe antice, cari se trimeau în desimea dușmanilor, ca să-i taie. Căci ce cade la țară jersă vitezei mari a automobilului, nu face să-ți bați capul: găște, găini și câni nesocotiți și îndrăzneți. În târg însă colosul acesta porneste printre oameni și n'o pot suferi. De obicei nu se întâmplă nimic, deoarece trecătorii sprinteni ca purceii se feresc din cale, când aud darăitul teleguțoi. Eu însă tremur pentru fie-care om ce trece și, să am un automobil,

de bună seamă că în curând aș deveni bolnav de inimă.

Însă prevedința înțeleaptă astfel a dires-o, că am rămas fără de-o astfel de dihanie, și pentru aceasta îi mulțumesc din suflet.

După ce ne petreceam astfel ziua, seara mă duceau dela un teatru la altul, dela o crâsmă la alta. Peste tot locul o atmosferă respingătoare și incordată, larmă, fum, muzică și nădușeală, petreceri și tãmbălău de tot felul. Cel mai pervers mi-a părut „palatul de ghiastă”, unde în loje sedeau dame decoltate, pe când jos părechi luncău pe o suprafață artificială. Și deoarece tot spațiul era plin de fum de țigări, cred că toți cari-l cercetează, se aleg cu un guturai, cum nici pești nu l'or fi având.

După o săptămână de-un astfel de trai sgomotos și luxos, căzui istovit, ca un cal de poștă, și în starea aceasta deplorabilă îmi făcui bilanțul: n'am văzut și n'am învățat nimic ce să fie vrednic de atâta osteneală. Mi-am pierdut somnul și echilibrul sufletesc.

Și-acum îmi preamăresc viața liniștită și tainică.

Cine a șezut cândva pe malul unui fluviu mare, ca Dunărea noastră, și a privit colosul acela de ape o fi observat, că la unele locuri la mal curentul cotește și împlie în parte un fel de tăietură, prin care porneste iară în susul apei și se împreună cu fluviul principal într'un loc, pe unde a trecut acuma odată. Această apariție ciudată oamenii o numesc „colac”.

La o astfel de cotitură a puternicului fluviu al vieții, care curge prin orașe mari, ne-am oprit

și noi, eu și prietenii mei. Și noi trebuie să plutim multe ceasuri pe zi în vâlmășagul valurilor, afară. Însă vine clipa, când o ștergem înapoi pe cotitură, unde e liniște și valul iute nu ne poate prinde.

Despre mine ceilalți facă-și de cap în sgomotul și imbulzeala masselor, cari de-abia așteaptă să se reverse în marea vecinicie. Nu le luăm în nume de rău, însă felul lor de-a trăi nu e pe gustul nostru. Și noi trebuie s'o pornim spre mare, însă ici-colo tot ne mai oprim, ca să ne odihnim în pace. Căci așa de frumoasă e lumea, atât în formele eterne ale naturii, cât și în cele plămuite de mâna omenească. Trebuie însă s'o privești în liniște și pace. Și cotiturile fluviului vieții parcă-s făcute pentru aceasta, ca apa acolo unde mănoasă se prăbușește înainte, să aibă loc unde să se oprească puțin și să curgă mai lin. Ni-se zice visători, înapoiți, fiindcă cu plăcere ne reîntoarcem din când în când în liniștea sfântă avremilor trecute, la amintirea înviorătoare a vieții de altădată.

De aceea iubim rămășițele trecutului orașului nostru, în cari plutește încă o suflare duioasă și uitată din viața liniștită și cumpănită a strămoșilor. De aceea ne e drag verdele codrului Vienei, ea, o fecioară dela țară cu mâinile pline.

Un sunet depărtat de clopot, care-mi vine pe-o adiere dinspre codrul Vienei mi-aduce o amintire din tinerețe, când același sunet de clopot li vestea inimii calde întâlnire cu o copilă blondă, crescută printre viile dimprejurul Vienei. Și atunci ciripea o privighitoare în adierile primăverii și muștele băzăiau prin fânate.

Viena împotriva lui Khuen.

— Situația politică. —

Arad, 29 Februarie.

Pacea încheiată de guvern cu partidul kossuthist departe de a întări situația guvernului, promite a fi sfârșitul guvernului *Khuen-Héderváry*.

Declarațiile pe cari le-a făcut ministrul-șef ungar pentru a câștiga sprijinul partidului kossuthist au provocat nedumeriri serioase în cercurile militare din Viena. Ministrul comun de război și șeful statului-major s-au prezentat numai decât la Maj. Sa pentru a-i aduce la cunoștință aceste declarații și a protesta împotriva interpretării ce-o dă guvernul ungar articolului despre dreptul Coroanei de-a chema și reținea în serviciu militar activ rezerva specială.

Întreaga presă vieneză, până și „*N. Fr. Presse*”, ale cărei legături cu guvernul ungurese sunt binecunoscute, constată cu unanimitate că declarațiile contelui *Khuen* privitoare la reformele militare nu vor primi niciodată aprobarea Coroanei. „*Reichs-post*” anunță chiar că ministrul-șef ungar va fi primit în curând în audiență pentru a-și explica atitudinea din Camera deputaților.

Se atribuie mare importanță și vizitei moștenitorului de tron la ministrul comun de război.

În cercurile politice din Viena circulă deja zvonuri despre apropiata demisie a guvernului *Khuen*.

În vremea aceasta obstrucția tehnică din Camera ungară a reînceput. Partidul justhíst a reușit să stoarcă dela președintele *Náray* declarația că va admite votările nominale la cereri de concediu întemeiate pe alte motive decât boala.

Iară mirosul îmbătător de liliac mi-arată parcă într-o lumină de fulger locul, pe unde de trei-zeci de ani n'am mai fost. Trebuie să fie în apropiere; și mergând într-acolo, încotro mă chema liliacul cu mirosul lui, îl aflu meschimbant, parcă eri l'aș fi văzut cea din urmă dată. Sus se arată printre codrii întunecați castelul alb dela Cobenze. Aici jos o cărare, în stânga vile, cari acum înmurgesc, în dreapta un zid sur, care împrejmuește o grădină: printre liliacul și iasomia de acolo, aproape, se înalță doi plop și un pin negru-alb-auriu-albastru-verde. Adie a primăvară și tinerețe în locul acesta sfânt, iar o mierlă sueră despre alte vremi, mai bune. O cîlpă tainică de viață liniștită e o fericire nemărginită. Cine dintre acei, cari sunt selavii vieții sgomotoase dela oraș o înțeleg?

Dar nu bănuieți voi, acei cari duceți o viață sgomotoasă în oraș! Lăsați-ne numai și pe noi să trăim, cum ne place, în liniște la o cotitură depărtată a Dumărei frumoase și albastre!

Dr. RÓTH KÁLMAN,
MEDIC.

TEMESVÁR-ERZSÉBETVÁROS.
Strada Batthyány 2. (Colțul str. Hunyady)

Consultațiuni: a. m. 8-10, d. a. 2-4 ore.

Consultațiuni separat pentru tuberculoși.

Altoire cu Tuberculin.

Armele opoziției justhiste rămân deci cele vechi: ședințe intime și votări nominale. Cea dintâi votare nominală a și avut loc în ședința de azi.

În ședința de azi s'a continuat obstrucția prin discuții în chestie de regulament. Patru deputați au cerut concediu. Un deputat guvernamental a făcut propunerea ca asupra tuturor cererilor să se voteze deodată. Opoziția a cerut votare pentru fiecare cerere. Discuția a ținut până la sfârșitul ședinței fără să se fi intrat în ordinea de zi.

Audiența la Maj. Sa.

Ministrul comun de război *Auffenberg* și șeful statului-major *Schemua* au fost primiți ieri în audiență de către Maj. Sa.

În cercurile politice se afirmă că în audiența aceasta cei doi șefi militari au adus la cunoștința Maj. Sale declarațiile contelui *Khuen-Héderváry* și i-au comunicat că în cazul când declarațiile ministrului-șef ungar nu vor fi revocate, amândoi vor fi nevoiți să-și dea demisia.

„Reichspost” despre audiență.

Organul partidului creștin-social „*Reichs-post*” publică despre această audiență următoarele amănunte:

Atât ministrul de război cât și șeful statului-major au atras atențiunea Maj. Sale asupra urmărilor grave ale declarațiilor ministrului-șef ungar. Amândoi au declarat în mod categoric că nu se pot identifica cu interpretarea contelui *Khuen-Héderváry* în ce privește prerogativele Coroanei în chestiile militare și dacă interpretarea aceasta va fi aprobată, ei sunt nevoiți să demisioneze.

În cercurile bine informate se afirmă cu toată pozitivitatea că nu va fi nevoie de demisia celor doi șefi militari, fiindcă la *Schönbrunn* au sosit noi declarații făcute de contele *Khuen*, prin cari declarațiile din camera ungară sunt revocate.

Moștenitorul de tron la ministrul de război.

În toate cercurile politice a făcut senzație vizita moștenitorului de tron *Francisc Ferdinand* la ministrul comun de război *Auffenberg*. Vizita aceasta este în strînsă legătură cu declarațiile contelui *Khuen-Héderváry*.

Se pretinde că moștenitorul de tron l'a asigurată pe ministrul de război de tot sprijinul său.

Ședința Camerei.

După verificarea sumarului ședinței trecute, patru deputați cer concediu.

Kenedi Géza (gouv.) propune camerei să acorde tuturor concediul.

Hock János protestează împotriva acestei propuneri ilegale și cere ca asupra fiecărei cereri să se hotărăască în special.

Opoziția provoacă o discuție vehementă în chestie de regulament și-i contestă președintelui dreptul să pună la vot propunerea lui *Kenedi*.

În discuția aceasta a luat parte și kossuthistul *Barabás*, luând apărarea justhiștilor.

Președintele declară că propunerea e în conglăsură cu regulamentul.

Justhiștii iau rind pe rind cuvântul și împiedecă punerea la vot a propunerii lui *Kenedi*.

Discuția a decurs în mijlocul unui sgomot permanent.

x Numai sămânțe de a lui *Mauthner* târguiesc economii și grădinarii, cari să știu cugeta bine asupra lucrului; și atunci dacă altfel de sămânțe ar fi mai ieftine, pentru că știm din experiență, că acele nu corespund și numai paguba lor o să fie la urmă.

Manifestații pentru Octavian Goga.

Arad, 29 Februarie.

Primitu la redacție câteva manifestații de iubire și încurajare pentru poetul pătimirii noastre, *Octavian Goga*, care zace azi însuș încătușat în temnița din *Seghedin*. Remarcăm pe cea trimisă dela *Români bucovineni* din județul *Gurahumorului* prin *Dr. Nicu Blându* deputat și a țărănilor români din *Pârneava*, cari aseară întruniți în cercul lor de lectură al cărui patron este *d. Octavian Goga*, au hotărât să-i trimită rindurile de mai jos la *Seghedin*. Ne bucură nespuse de mult această trezire a sentimentului național în sinul țărânilor noastre din *Arad*. Ei au imitat neapărat pe unguri, cari își au „*asztaltársaság*” lor (*Kossuth asztaltársaság*, *Barabás asztaltársaság*) făcându-l pe *d. Goga*, patronul cercului lor de lectură, dau însă și dovada unei conștiinți proprii românești, de care ne bucurăm deosebit de mult. Țărâni români din *Arad* sunt element orășenesc, care poate fi foarte util atât în lupta națională, cât mai ales în crearea unei vieți românești în acest oraș înguruit înconjurat de marea românească.

Dorim ca cercul lor de lectură să crească și să inflorescă!

Din Bucovina.

Români din județul *Gurahumorului* — *Bucovina* — cu durere însoțesc pe marele *Român d. Octavian Goga*, a cărui suflet a fost în ultimul timp atât de sguhit prin o mistificațiune regretabilă, la temnița din *Seghedin*, și-i doresc vrednicului luptător pentru idealul nostru național, sănătate și putere, ca să suporte cu ușurință mizeriile barbarismului maghiar.

Tot odată ni-se umple inima de bucurie și nădejde în viitorul nostru, văzând că scânteia națională, din inimile fiilor noștri, cari, în urma urgiei vremurilor în care ne chinăm, au zăcut în lanțurile maghiarismului omoritor de conștiință națională, nu s'a stins, ci a izbucnit în flacără luminoasă.

Imbrățișăm cu dragoste nemărginită pe bravii teologi români din *Oradea-mare*, apărători vrednici și neînfricoșați ai sufletului românesc — și le dorim izbândă deplină în lupta întreprinsă.

Pentru *Români* din județul *Gurahumorului*:

Dr. Nicu Blându, deputat.

Dela țărâni din Pârneava.

Țărâni români din suburbiul *Arad* te salută cu toată dragostea.

Să te bucuri și sufletul să ți-se veselească cu noi împreună, — al nostru luminător, raze și scânteia noastră, fala și mândria curată a *Românilor*!

Bucură-te bucuria și deșteptarea noastră a țărănilor români; bucură-te, curată și strălucitoare stea a luminării noastre, tu care prin graiul tău blând și dulce ai sfărâmat zălele lanțului dușmăniei.

Te salutăm ca pe luceafărul de dimineață care ne vestește cuvântul *A d e v a r u l u i* și al *D r e p t a t i i*.

Bucură-te dimpreună cu noi, tu care ai aprins lumina deșteptării în toate casele românești.

În numele țărănilor români:

Ioan Ponta.

Din Nizza.

Pentru frumosul exemplu de dragoste de neam, vă trimis salutările și recunoștința mea.

Gr. G. Stavăr.

Răsunetul prigonirilor dela Oradea-Mare în Dabrogea.

Indată ce s'a răspândit știrea despre persecuțiunea ne mai pomenită a teologilor români dela Oradea-mare, secțiunea Ligei Culturale dela Constanța, care de 7 ani se găsește sub conducerea Drului Alex. Tălășescu și a cărei secretar este valorosul profesor Nic. Orghidan, a organizat în ziua de 8 Februarie c. în sala Teatrului Eforiei o serată de protestare. Un public pe cât de numeros pe atât de select a luat parte la acea manifestațiune națională.

Dni prof. N. Orghidan și Dr. Al. Tălășescu au ținut câte o *curântare ad hoc*. D. C. Dimitriu a declamat cu un deosebit talent „*Gorunului lui Horea*” de St. O. Iosif și „*Martirilor*” de Vlăhuță, iar dsoara Fl. Musca a cântat din piano „*Steluța*” și alte cântece naționale.

Iată în întregime discursurile dlor Orghidan și Tălășescu a căror resumare ar perde mult din însemnătatea lor:

Discursul dlui prof. N. Orghidan.

Doamnelor și Domnilor,

Din sbuciumul de fiecare zi al vieții noastre moderne atât de agitate, al cărui slab ecou îl vedem în miile de știri risipite prin ziarele cotidiene, se desprind din când în când unele fapte cari prin semnificația lor deosebită ies din cadrul întâmplărilor obișnuite, se impun atențiunii tuturor, s'guduie conștiința publică și trezesc furtune de entuziasm sau de indignare în păturile cele mai adânci ale maselor. O astfel de știre și aceea despre *eliminarea celor 16 teoogi români din seminariul romano-catolic din Oradea-mare*, pe motiv c'au îndrăznit să vorbească unul cu altul în limba învățată de micii copii la vatra părintească. Nu este român iubitor de neamul lui, care să rămână nepăsător la auzul acestei știri cu toate că nu ese aceasta nici cea dintâi și de sigur nici cea din urmă jignire a celor mai sfinte drepturi ale noastre din partea dușmanului nostru secular.

Intre noi și Unguri e un proces de veacuri. Fiecare lovitură nouă e o nouă picătură aruncată în paharul cel mare al suferințelor trecute, pe care le răscolește până în fund trezind din nou amarul, care a înveninat viața moșilor și strămoșilor noștri. Iată de ce ori de câte ori ne vine vestea unor noi lovituri, sufletele noastre sunt pătrunse de-un fior de revoltă și îndurerare cu atât mai mare cu cât pentru moment ne e cu neputință de a contribui precum dorim la schimbarea acestei stări de lucruri. Ne mângaiem doar cu nădejdia că se va umplea odată paharul și că va veni în sfârșit ziua dreptății.

Doamnelor și Domnilor,

Din toate părțile locuite de Români, s'au trimis semne de admirație pentru purtarea demnă, curajoasă a celor 16 teologi români pe deoparte, de protestare și de infierare a dispoziției atât de brutale a autorităților școlare ungurești pe de altă parte. Secția Constanța a Ligei Culturale ține de datoria ei să protesteze și ea împreună cu Domniile voastre împotriva brutalității ungurești și să trimită bravilor tineri, expresia celor mai calde sentimente de admirație și recunoștință pentru ținuta lor vitejească.

Iată cum s'au petrecut faptele:

Unul din puținele foloase pe care le-au avut Români greco-catolici pe urma unirei lor cu biserică Romei, a fost și dreptul de a-și crește un număr de preoți în instituțiile catolice din țară. Iosif al II-lea fixează numărul anual al tinerilor, cari să fie primiți în cele 3 seminarii catolice, la 32. Pentru întreținerea acestor tineri mitropolia greco-catolică din Blaj a vărsat odată pentru totdeauna o sumă anumită în schimbul căreia seminariile catolice sunt obligate să se îngrijească de instrucția și înzestrarea cu cele necesare a tinerilor incredinți lor. Așa se explică prezența celor 16 teologi români în seminariul catolic din Oradea-mare. Actualul director al seminarului,

un înflăcărat apostol al imperialismului maghiar, a luat măsuri excepționale împotriva teologilor români, întrezicându-le de a mai vorbi românește între zidurile seminarului. — o dispoziție care cu toată rigoarea sancțiunii ei e lesne de înțeles că nu era cu putință de a fi respectată. Se întâmplă că unul dintre Români se îmbolnăvește. Doi colegi — tot români — se duc în infirmerie să-l viziteze. La căpătușul bolnavului, tinerii își vor fi uitat probabil de severitatea regimului excepțional și se vor fi trezit comunicându-și unul altuia, sentimentele duioase de cari erau pătrunși în momentul acela, în limba lor maternă. Pedagogul ungar n'a înțeles desigur momentul psihologic și tot așa de puțin la înțeles și directorul în fața căruia fură duși numai decât tinerii delinquenți. Urmează o scenă cu adevărat mișcătoare, când la observațiile aspre ale directorului tânărul Bonea face un pas înainte și cu un gest, ca și cum i-ar fi oferit reverenda îi zise cu glas hotărât: „De cât să-mi iei limba mai bine poftim reverenda.” Imediat fură chemați și ceilalți elevi români întrebați dacă se solidarizează sau nu cu colegii lor. La răspunsul afirmativ al acestora fură declarați cu toții eliminați. Nu li-se permise să nu rămână nici peste noapte în seminar, ci seara târziu fu silit un canonic dela Episcopia românească să-i scoată pe poartă 2 câte 2 în hui-duielile foștilor lor colegi. În sufletele amărâte ale tinerilor cari se furișau posomorâți dintre zidurile școlii unde-i dusesse dorul de lumină se petrecea însă un proces de o putere covârșitoare însoțit de cea mai caldă mângâiere, ce e dat sufletului omenesc s'o simtă. Era hotărârea de a înfrunta orice de dragul iubirei de neam și era mângâierea că cu prețul celei mai mari jertfe pe care o pot aduce niște elevi și-au făcut și ei datoria față de neamul lor.

Interesant este doamnelor și domnilor că faptele acestea s'au petrecut în Oradea-mare, adevărat tocmai acolo unde cu două săptămâni înainte de acest incident, Episcopul român Demetriu Radu dase o masă la care invitase toate persoanele înalte oficiale. Alături de prefectul județului a luat parte și Episcopul ungar și probabil și directorul seminarului pomenit. La acest banchet s'au ținut toasturi pacifiste, între alții prefectul nu s'a sfiit a declara că poporul unguresc și cu cel românesc trebuie să trăiască în cea mai perfectă armonie, respectându-și reciproc patrimoniile naționale. Desbrăcată de haina ipocriei cât de mincinoasă ne apare afirmațiunea aceasta repetată și în public, alături de cuvintele exprimate de directorul seminaului în fața teologilor români: „E o necuviință să vorbească cineva românește într-o școală ungurească!”

Ironia acestei triste coincidențe pune în adevărata ei lumină noua tactică de maghiarizare întrebuintată de câțva timp încoace de unele cercuri ungurești, anume ademenirea în numele păcii. Dulcea, binefăcătoarea pace, nicăiri nu poate fi mai dorită decât în Ardealul nostru românesc, câmp de crâncenă luptă, în care frații noștri văd cum an de an își îngroapă câte-o parte însemnată din virtutea lor de popor. Oligarhia maghiară dornică de a-și înfăptui visul unei Ungarii unitare, curat maghiare dela Laita până în Carpați, a înțeles că va isbui mai lesne cu ramura de maslin în mână și cu zâmbetul ademinitor pe buze. S'au găsit câțiva printre frații noștri, cari să creadă în sinceritatea unei atitudini și să ia drept bani buni promisiunile ungurești. Cazuri ca cel dela Oradea trebuie să deschidă ochii chiar și celor mai naivi. Ungurii nu vor pare dreaptă cu Români. În toate timpurile oligarhia ungurească a fost atât stăpânitoare. Revendicările sociale din veacurile de mai nainte cum a fost sângeroasa revoluție țărănească din 1514 sau la sfârșitul veacului al XVIII-lea revoluția lui Horea, n'a știrbit nimic din hegemonia ei. În veacul XIX-lea când ideile democratice trezite pe urma revoluției franceze amenințau să spulbere drepturile de castă ale celor câtorva familii nobile, cari dețineau toată puterea statului, poporul maghiar s'a văzut deodată între 2 focuri: dinastia habsburgică, care nu înțelegea să renunțe la absolutism și popoarele nemaghiare cari trezite la viață proprie cereau drepturi naționale. Se desființară atunci privilegiile medievale, dar sub aparența unui naționalism dus până la cel mai fanatic șovinism care fu infiltrat în acele vremuri de adevărată primejdie în întreaga masă

a poporului unguresc, oligarhia maghiară continuă să se alinte în plăcerile atotputerniciei împilând în locul vechilor iobagi naționalitățile nemaghiare. Iată dar că în sprijinul drepturilor de hegemonie, pe care le reclamă elementul unguresc pentru sine, se invoacă însăși puterea tradiției, argumentul istoric al unei situații privilegiate care datează de veacuri. La această situație, Ungurii nu vor ceda nici când de bună voie ori cât de convingi vor fi de necesitatea unei înțelegeri cu celelalte naționalități. La aceasta se mai adaugă visul lor de a creia o Ungarie unitară după ce în luptele cu casa domnitoare au reușit să câștige unitatea politică (incorporând Ardealul la Ungaria). În urmărirea acestui vis care s'a născut în mințile aprinse ale generației dela 1848 și care astăzi însuflețește și îndeamnă lafapte întreaga națiune maghiară dela locuitorii săraci ai satelor până la aristocrația ce mai de sus, s'a pornit în mod sistematic și cu o stăruință vrednică de cea mai înaltă admirație acea acțiune nefastă de maghiarizare a tuturor elementelor nemaghiare. Această acțiune este întreținută cu toate mijloacele cari stau la îndemâna statului și care rezultă din cel mai înalt spirit de jertfă al particularilor.

În serviciul ei se află organele administrative, justiția, armata, școala, toate instituțiile de stat și chiar și cele particulare. E atât de adânc săpat în inimile patrioților maghiari, visul unei Ungurii unitare, încât partidul politic care ar declara în public că renunță la el și-ar pierde în 24 de ore toți partizanii. În astfel de împrejurări e lesne de înțeles pentru orișicine că nu poate fi vorba despre o împăcare a Românilor cu Ungurii. Politica de oportunism sau de împăcare însemnează pentru Români nici mai mult nici mai puțin decât renunțarea la viața lor națională. Adevărații conducătorii politicii ai fraților noștri au înțeles aceasta de mult. O nouă confirmare a aceluiaș adevăr sunt cele petrecute la Oradea.

Acțiunea de maghiarizare a început odată cu împăcarea Ungurilor cu casa domnitoare, așa dar după încheierea tranșacțiunii care stă la baza dualismului actual. Ea s'a accentuat mai ales împotriva școalelor confesionale. Și-a ajuns apogeul în legea draconică a contelui Apponyi, care a dat cea mai grea lovitură școlii românești. În 1907 existau în Ungaria peste 3000 de școli primare ortodoxe și greco-catolice. La începutul anului 1911 mai erau 2439, așa dară în timp de 3 ani de zile, au fost închise numai puțin de 600 de școli. Semnificativ pentru modul de aplicare al acestei legi, precum și pentru scopul pe care îl urmărește este că ținuturile mai bântuite de urgia ei, au fost acelea în care populațiunea românească e mai compactă. Numai în comitatul Hunedoarei, ținut aproape curat românesc, s'au închis 180 școli. În locul lor s'au clădit în unele părți școli de stat ungurești, în alte părți s'a alungat învățătorul român din școală sub motiv că aceasta nu corespunde condițiilor igienice prevăzute de lege, pentruca peste câteva săptămâni numai, cu un cinism nemaipomenit să se instaloze în acelaș local, învățătorul ungar. Cele mai multe comune însă, au rămas fără școli. E și aceasta o concepție originală ungurească: decât o școală mică, cu un învățător plătit mai modest, mai bine nimic.

Pe lângă școli au fost luate la goană toate instituțiile culturale cu caracter național. Nu e de mirare dacă în asemenea împrejurări, în timp de 40 de ani de regim dualist, Români n'au putut să-și înființeze nici o singură instituție culturală nouă. Pe cele care le-au înființat în timpul absolutismului între 1848 și 67 au început ale pierde. Aceiaș mână care cu semnătura ei încuviințase și garantase altădată funcționarea multor instituții binefăcătoare, e silită acum la bătrânețe de ironia soartei să semneze decrete de anulare și desființare. Și totuși poporul românesc din Ungaria continuă a rămânea profund dinastic cu nădejdia în monarh, când s'ar putea repete cu atâta dreptate cuvintele lui Strafford condamnat la moarte: „Nu vă incredințați în regi căci nu este în ei mântuirea.”

Citadela cea mai puternică a fraților noștri de peste munți a fost și este biserica. Nici ea nu putea rămânea neștirbită. S'au luat dispoziții cari să slăbească legăturile dintre conducătorii bisericești și preoți, cari în mod silnic, a ajuns sub control direct al statului. Episcopii și mitropoliții

trebuie să fie recomandați de guvernul din Pesta, pentru a putea fi întăriți de monarh. În sfârșit în ultimul timp se plănuiește cel mai odios atentat la viața independentă a bisericii fraților noștri. E vorba adecă să se înființeze câte o Episcopie maghiară pe lângă celelalte episcopii unite și greco-orientale. Când se va săvârși și aceasta, cele două mitropolii din Sibiu și Blaj, își vor pierde cu desăvârșire influența și autoritatea lor și Românii vor rămâne lipsiți de cei mai de seamă îndrumători și apărători ai lor, Arhierii și preoțimea cari întotdeauna au fost în fruntea mișcărilor naționale.

Am pomenit Doamnelor și dlor toate acestea, ca să ne dăm seama încăodată cât de precară e situația fraților noștri de peste munți. Nu este vorba de lupta pentru câteva drepturi politice sau de altă natură, ci e vorba de o luptă desperată pentru însăși existența lor națională. Ca cetățeni ai statului român a cărui rațiune de a fi, găsește o puternică justificare tocmai în interesul pe care trebuie să-l arăte fraților noștri subjugăți, ca fii ai aceluiaș neam, îngrijorați de viitorul lui, ne întrebăm și acum: Există vre-o soluție în fața situației atât de triste în care se află frații noștri din Ardeal și Ungaria?

Firește, mântuirea atârână în primul rând de ei. Avem speranță că poporul care a dat în trecut dovezi de atâta putere de rezistență, nu va putea fi desființat nici în viitor, nici pe cale de violență, nici prin corupțiuni, nici prin ademeniri și lingușiri. E cu mult mai puternică în ei, dragostea de neam, de limbă, de pământul strămoșesc, de tot trecutul plin de suferinți, pentru ca această dragoste să poată fi cândva înăbușită. Din potrivă cu cât vor fi mai apăsați, cu atât mai mult se va întări în ei, conștiința românească. Ce dovadă strălucită despre această conștiință ne-au dat tinerii teologi din Oradea-mare. Fie ca gestul lor de solidarizare să aibă un răsunet cât mai larg, să pătrundă inimile fraților învrășmașiți cari de-un an și mai bine se răboiesc între ei, istovindu-și în această luptă, toată energia pe care cu atâta folos ar fi putut-o întrebuința împotriva dușmanului.

Dar dacă mântuirea atârână în primul rând de ei, nu înseamnă că noi cei de aici n'am putea și n'am fi datori să nu facem nimic în ajutorul lor.

Statul român are cel mai mare interes pentru ca existența celor 3 milioane de Români din Ungaria să nu fie periclitată. Imprejurări istorice bine cunoscute și fatalitatea poziției geografice a țării noastre, ne-au silit să ne alipim politicește de tripla alianță. Două speranțe în două părți s-au născut atunci. Noi nădăjduiam că în urma apropierei noastre de tripla alianță, Ungurii din politețe dacă nu din datoria față de aliați, vor înceta cu persecuțiunile lor. Ei din contră, sperau că statul român de dragul cinstei ce i-s'a făcut nu se va mai amesteca în chestiunea transilvană, și astfel vor avea mână liberă. S'a realizat speranța lor. Și astăzi la strigătele de revoltă și îndurerare a Românilor din Ungaria, statul român nu poate răspunde decât cu vorbele cu care a răspuns Șaguna, celor cari s'au dus la el să se plângă de starea tristă creată prin dualism: „Flere possum sed juvare non.”

Dar dacă statul român nu poate face nimic în ajutorul românilor de peste munți, rămâne această sarcină cu atât mai mult asupra societății, asupra publicului mare, asupra tuturor oamenilor de bine din regat, cari își încălzesc sufletele la razele idealului, cătră care merită și trebuie să aspire poporul nostru.

Doamnelor și Domnilor.

Ne-am adunat să mai protestăm odată în mod obișnuit împotriva persecuțiunilor ungurești. E timpul suprem să trecem dela atitudinea noastră sentimentală în domeniul faptelor. Avem o societate înființată de niște oameni entusiști, ca

să lupte pentru unitatea neamului, e Liga Culturală. Se împlinesc 20 de ani dela înființarea ei și nici până astăzi n'are măcar un local, unde să se adăpostească. Ungurii au 4 societăți de maghiarizare. Cea din Ardeal a cheltuit până acum 10 mil. de coroane pentru maghiarizarea românilor.

E liber fiecare dintre noi să-și cheltuiască timpul și banii cum îl ajută mîntea: să-și plimbe vanitatea pe la Nissa și Paris, sau să-și istovască nervii în jocuri de noroc și plăceri lascive. Când e vorba de interesele noastre ca popor, de viitorul nostru ca neam, de demnitatea noastră, pretindem dela fiecare mai multă conștiință. Să ne primenim sufletele, să scuturăm plumbul indolenței și să dovedim că mai e virtute în noi.

Când se va face această schimbare, vom ști să protestăm într'altfel și protestul nostru nu se va pierde în vânt.

Tinerilor dela Oradea, cari ne-au trezit speranța unor timpuri mai bune, le trimitem salutul nostru frățesc.

Scrisori din Iași.

Păpușile. — Lumea în care țî-se urește. — Crimă și pedeapsă.

Încă douăzeci de zile și Teatrul nostru Național își încheie stagiunea de iarnă. O stagiune frumoasă, plină, vioacă, care a mulțămît și publicul și pe artiști, care a putut naște un îndoit beneficiu — moral — pe care îl credem cel mai prețios și material, pe care îl credem util. O stagiune în care valorilor noastre artistice li-s'au dat posibilitatea afirmării celei mai depline.

Alături de drama mare, clasică, cu scene și tablouri grele, cu un țesut dramatic intens și pasionat am putut vedea comedia ușoară de salon, veselă și frivolă apropiindu-se puțin de farsă, cea mai potrivită pentru o distracție trecătoare, nu și pentru mulțămirea simțului superior artistic. Feceria și-a avut locul ei de cînst. Publicul o cerea. Feceria care orbește prin decore și vorbe grandilovente, care încântă ochiul și înșală sufletul, care te răpește uneori, care te neliniștește totdeauna. A fost un mare bine că s'a ținut pe afiș de atâtea ori „Înșiră-te Mărgărite” a dlui Victor Eftimiu. Deși puțin cam neconformă cu tradiția poveștilor noastre populare, ea poartă totuși ascuți interesul publicului cătră un nou izvor de inspirație poetică, cătră lumea necercetată a miturilor populare.

Piesa modernă, comedia cum îi zice Italianii, a fost cea mai mult căutată. Ca și poezia modernă, piesa Parisului actual frapează și place prin rafinărie, interesează prin tehnica desăvârșită, e aplaudată prin teza profund omenească ce-i formează țesutul, prin conflictul violent și căutat al scenelor principale. Rafinăria. E de neînchipuit cătră atenție se dă decorului scenic. În teatrul modern o frază de efect e speculată ași putea zice în chip barbar. Clasicul ar fi plasat-o fără multă preocupare în orice loc. Modernul o anunță cu două-trei scene înainte, o înconjoară cu un fast regal de situații alese, o acompaniază din pian, o rostogolește în tura unui vals nobil, sau o zvârle violent și neașteptat în mijlocul unei tăceri de moarte. Actul însuși se încheie prin amintirea ei din nou. Piesa s'a creat pentru dănsa.

Priviți, „Păpușile” lui P. Wolff. „Prostul” lui Fudra. Și cu toate acestea piesele acestea plac. Natural, ele merită cea mai deplină atenție. Rafinăria scenică nu poate fi un defect. E o necesitate a timpului nostru care cere teatrului o viață mai rafinată decât există în realitate.

Iată „Păpușile” lui Wolf: un subiect banal, o femeie care vrea prin cochetărie să câștige simpatia bărbatului ei. Personagiile nu sunt studiate amănunțit, ele sunt numai tușate. Frapază

prin contrastul câtorva situații prinse cu măestrerie. Singurul de Ferney care se prezintă cu toată intimitatea sufletului său, blând, inteligent, îndrăgostit de viața liberă a fermei. Un tip desprins din romanele sau nuvelele lui Maupassant; îi lipsia numai pălăria largă de pae în cap, luloana în gură și stropitoarea de flori. Ca și eroii neitrecutului scriitor francez e pasionat de viața de țară, urăște învălmășeala Parisului, adoră poezia liberă a câmpului.

Di Radu Demetrescu, un îndrăgostit și el al naturii, ne-a dat un de Ferney sublim. De sigur, dispus de frumuseța rolului, d-sa se simtea aproape de curățenia vieții de sat, o adiere ușoară de vânt primăvăratie îi trecea poate pe dinainte, auzea sunetul clopotului de biserică, număra în gând loviturile repezi ale toacei, prindea cu urechea mugetul înădușit al unei vite rătăcite de cireadă prin mohoare, iar prin semiintunecul sălii, privind reflexul becurilor electrice, poate întrezărea vre-un apus frumos de soare... de soare câmpenească.

Mica Fernandă, nepoata lui de Ferney și-a găsit o interpretă aleasă în persoana dnei Aglae Pruteanu. Cea mai aleasă artistă a scenei noastre, a știut cu multă iscusință să treacă dela viața cuminte și penitențioasă a femeii crescută în frica lui Dumnezeu și respectul oamenilor, la viața legeră, plină de peripeții și aventuri amoroase a femeii de salon.

„Lumea în care țî-se urăște” a lui Ed. Pailleron deși scrisă pe la 1821 a cuprins cele mai alese momente de frumusețe teatrală. O piesă eminentă pentru publicul intelectual, pentru saloanele scratelor literare și artistice. Un spirit ales, ironii de o causticitate delicioasă, o legătură de acțiune precisă, aproape severă.

Serisă la 1821, comedia lui Pailleron, s'ar potrive de minune și pentru timpurile noastre. Și azi se mai găsește saloane în care eticheta vorbelor și a gesturilor înăbușe cel mai elementar simț de omenie. Și azi un Tranchet sau Toqueville sunt speculați pentru discuțiuni... geologice, iar bădăranul de subprefect și azi se vede la locul lui într'o atare societate. Dna Momuleanu în bătrina ducesă de spirit, inteligentă, stăpănită de o judecată sănătoasă, practică, mereu în luptă cu afectarea ridicolă a nepoatei sale, a dovedit un talent deosebit. E curios cât de bine se simte dna Momuleanu în rolul acesta de ducesă.

D-sa stăpânește toate însușirile unei excelente „doamne din lumea mare”: glas, ținută, trup și o muzicalitate în vocea aristocratică. Și ochelarii... ochelarii îi poartă cu o eleganță deosebită și-i îndreaptă spre om, privindul totdeauna peste umăr sau închinată puțin înainte.

Nu toamai engleză dna Ionescu în rolul nu știu cărei Miss. Cu toate acestea scena declarației de dragoste din seră a fost admirabil redată. D-sa împreună cu partnerul dl State Dragomir ne-a ținut un adevărat curs de psihologie... Amorul fizic... amorul psihologic... substratul de conștiință... mai convingătoare argumente de dragoste nici că se poate închipui.

Pe dna Ionescu am văzut-o jucând iarna aceasta destul de des și, în totdeauna excepțional de îngrijit. D-sa muncește foarte mult, e stăpănită de o voință mare: de sigur e pasionată pentru Teatrul. Progresul pe care l-a făcut de anul trecut e uimitor.

Un critic ne spunea că în rolul amantei din Taifun a întrecut pe interpreta din București. În „Zile vesele după război” e vioacă. N'ași putea spune dacă dna Ionescu posedă numai o perfectă intuiție artistică, sau dacă d-sa într'adevăr se lasă captivată de căldura rolului reprezentat.

Nu tot astfel s'ar putea spune de d-ra Aniceta Cârjă. D-sa simte, simte poate prea mult. Da, da: și asta e un defect. Obosești publicul. Mănat de pornirea nestăpănită a unei scene culminante, cătră sfârșit acest public se simte extenuat moralicește. Am cere d-șoarei Cârjă mai multă prestanță în joc, mai multă stăpănire de sine. Psihu-

Rétay și Benedek

intreprindere industrială de artă bisericască, sculptare de amvoane, altare și statui, — aurire și decorare de biserici.

Budapest, IV., Váci-utca 59. (saját ház).

În atelierul nostru se execută: altare, amvoane, presbiterii, bănci, rame pentru icoane și tot ce este necesar la împodobirea bisericilor. — Odăjdii, prapore, potire, candelabre, sfeșnice, etc. etc. — Altare vechi se auresc și se renovează. — Liferează statui sfinte, icoane, cruci lucrate artistic, pe lângă prețurile cele mai ieftine.

nea neînfrinată ne amintește adolescența. Adolescența și în joc deci. Ori cât s'ar simți cineva biruit de puterea unui sentiment oarecare, explozia de pasiune va cuprinde în ea și resemnarea prudentă, resemnarea disprețuitoare față de suferință însăși, a omului de atâtea ori lovit. Adolescentul în fața bucuriei va rîde până la leșin, în fața durerii va plînge cu cinei rînduri de lacrimi. Matruul va rîde și va plînge cu stăpînire. Artistul va accentua tocmai această nuanță. Scriu aceste impresii în urma reprezentării piesei „Crimă și pedeapsă” în care d-soara Cărbă a excelat și în care tocmai d-sa și-a topit prea mult sufletul în fața durerii. Spiridon Carpus.

Scrisori din București.

O sentință. — Smara și studenții dela Oradea. — Apostolii banalității. — Sămănătorii.

București, 15 Februarie.

Curtea cu jurați și-a spus cuvântul în procesul intentat de dl Brociner ziaristului evreu Iosif Rubinstein-Petrescu pentru calomnia adusă în broșura despre care a fost vorba în scrisoarea de ieri. Iosif Rubinstein-Petrescu a fost condamnat la amendă și o lună închisoare. Verdictul acesta este vin comentat în cercurile intelectualilor evrei din țară. A fost de sigur o calomnie și justiția și-a făcut datoria dând satisfacție celui acuzat pe nedrept că ar fi vândut cauza neamului său. Pledoariile au dovedit că imprecizia ar fi făcând parte din unele societăți conduse de sentimente nu tocmai prietenești față de țara și neamul acesta. Cum însă obiectul procesului era calomnia, s'a trecut ușor peste rolul imprecizărilor în societățile ovricești.

Un proces de calomnie câștigat este ceva nu tocmai obișnuit aici. Mai ales fiind vorba de calomnia prin presă. Felul curios cum se înțelege libertatea presei face ca aproape totdeauna procesele de acest fel să se sfârșească cu achitarea acuzatului. Acum câteva zile abia s'a judecat procesul intentat de dl A. C. Cuza. Calomnia pentru care eminentul savant chemase în fața justiției pe adversarii săi, era evidentă. Cu toate acestea verdictul juraților a fost altul. Foarte firese. Fiind vorba de apărarea cinei unui învățat profesor român, calomniatorii se achită. De îndată ce este vorba de oameni străini de sângele nostru, jurații sunt la înălțimea datoriei lor. Ca la noi la nimeni, este o vorbă des repetată.

*

Soartea teologilor dați afară dela seminarul din Oradea-mare preocupă în chip firesc presa și opinia publică din România. Ziarele publice articole elogioase la adresa bravilor studenți cari au știut să își apere cu atâta cavalerescă demnitate dreptul limbii lor. E o frumoasă manifestare a solidarității naționale, care nu poate decât să ne bucare. Cum însă orice act măreț își are câte odată părțile lui umoristice, tot astfel și de data aceasta măreția protestului a fost atenuată prin strălucitoarele versuri ale poetului, care a făcut o impresie așa de adâncă asupra unei scriitoare dela noi. Acestea sunt versurile Smarei, cari nu puteau lipsi. Le transcriem aici:

Când se deșteaptă românul
E ca leul în mânie;
De dușmani ce se alege
Cine vroa atunci să știe!...

Când s'o 'nfuria poporul,
Vai de cel ce'l asuprește;
Căci cu vârf el tuturor
A plăți nu se sfioște.

Când vă veți primi răsplata,
Ce erod curînd o să vie
In zadar veți cere mila
Dela leii în mânie!...

O, bravi tineri, cu ceți fi groșit înaintea dumnezeului neamurilor de ați fost mențiți să vi-se adreseze aceste strofe! Ele vă vor aduce poate aminte odată că cel mai frumos gest al tinereții voastre încălzit de dragostea de neam a fost urmat de sunetul strident al acestei harfe. Și, poate, veți zâmbi, regretând că seminațea actului nostru a fost umbrită de coroana asta.

*

Aici ar fi locul să vorbim despre zorul cu care anumiți indivizi se grăbesc să banalizeze cele mai frumoase gesturi, cele mai înălțătoare cuvinte, cele mai luminoase scene. Sunt indivizi, cari parcă în mod conștient vin să rupă vâlul de poezie ce împodobește anumite lucruri și poftă. Prin felul cum le vedeau, prin cuvintele cu cari le explică, prin frazele cu cari caută să se pună în evidență în primul rînd pe dânsii, parcă nu urmăresc altceva decât să arunce umbra banalității peste toate lucrurile, persoanele și faptele despre care vorbesc. La atitudinea demnă a studenților dela Oradea vine Smara cu versurile ei. Mai zilele trecute un cunoscut vânător de ieftină popularitate, căutând să se releveze pe el sub scutul numelui a doi mari poeți ai noștri, cu o stupidă lipsă de bun simț înșira o serie de năsbătii. Era vorba de ultimele cântece ale clasicului Iosif. Poetul le-a citit într'un cerc de prieteni literari. Cântecile au făcut să lăcrimeze pe cei de față, cari înțelegeau puterea frumșetei lor. O fi fost de sigur o scenă plină de o nespasă lumină și poezie. Poate fi ceva mai mișcător decât glasul sincer al unui mare poet, cetind în fața unui public ce'l înțelegea strofele rupte din tremurarea adâncului din sufletul său? Nu. Dar n'aveți nici o teamă vre-un Smar se va găsi care să banalizeze această duioasă scenă. Și s'a găsit în persoana domnului care face pe originalul, vorbind despre... streang. Știți cum intitulă d. Lovinescu articolul în care vorbește despre această scenă? — *Streangul!* O, buna cuviință ce departe este ea de asemenea oameni!

Și peste toate banalitățile, peste tot zorul de a se pune în evidență al unor oameni cari fac gălăgie în jurul lor, se ridică așa de sus munea modestă și rodnică a cercurilor de lectură răspândite prin țara întreagă. Zilnic întâlnești în ziare scurte notițe, cari te fac să îți dai seama de jertfele pe cari le fac cei grupați în jurul acelor cercuri pentru ridicarea nivelului cultural al poporului. Sunt învățători fără de pretenții, proști tineri cari fac binele nu de dragul aplauzelor, nici al ieftinei popularități, nici vărind vre-o recompensă sau decorație. Cîl fac de dragul de a rupe în tineretul ce așepere pământul sfânt, pe care se zbate un suflet bun și generos și mare: Sufletul poporului nostru. Și, văzând tragerea de inimă, o caldă rază de lumină te încălzește. Cât de sus sunt acești sămănători cari nu așteaptă roada pentru ei, față de gălăgioșii cari vor să scere nemurire din pământul sămănat cu banalități.

Correspondent.

Incidentul O. C. Tăslăuanu—V. Goldiș.

Articolul „Cerem dlui O. Goga să se explice” publicat în nrul 29 al „Românului” cuprindea un atac împotriva dlui O. C. Tăslăuanu, pe urma căruia d. Tăslăuanu a trimis dlui Vasile Goldiș martori. Incidentul acesta s'a terminat acum, în modul indicat de rîndurile pe cari le-am primit și le publicăm aici:

Declarație.

Noi subscrișii martori întruniți în urma afacerii de onoare ivite între domnii: Octavian C. Tăslăuanu și Vasile Goldiș pe urma articolului „Cerem dlui O. Goga să se explice”, apărut în ziarul „Românul” nr. 29, constatăm, în temeiul codului de onoare, că articolul din chestiune nu este îndreptat împotriva onoarei private a dlui O. C. Tăslăuanu, ci împotriva activității lui publice, unde codul nu admite satisfacție cavalerescă prin urmare considerăm incidentul închis.

Arad, la 28 Februarie 1912.

Martorii d-lui V. Goldiș:

Petru Popoviciu
Dr. Iustin Marșieu.

Martorii d-lui O. C. Tăslăuanu:

Ioan Moldovan
Eugen Goga.

Războiul italo-turc.

Intervenția de pace a puterilor. — Turcia refuză pacea. — Chestiunea Cretei. — Capturarea unui vapor englez.

Bombardarea Beirutului a avut de efect intervenția puterilor în favoarea păcii. Ministrul de externe rus Sasonow a început tratativele la indemnul Franței. Afară de membrii triplei-entente, vor lua parte la aceste tratative și Germania și Austro-Ungaria, ca reprezentanți ai triplei-aliante. Intreagă acțiunea puterilor este de a exercita o presiune asupra Turciei, ca aceasta să recunoască anexarea Tripolitaniiei la Italia. Celelalte condiții de pace se crede atât la Roma cât și în cercul reprezentanților puterilor, că nu vor întâmpina nici o dificultate.

„Tribuna” din Roma anunță, că aproape toți ambasadorii marilor puteri la Constantinopol au propus Porții să încheie pace. „Matin” din Paris susține, că pacea este absolut necesară și nu poate fi amânată din cauza complicațiilor în insula Creta, cari vin să înceure și mai mult situația Turciei.

Asupra începutului tratativelor de pace primim următoarele informații telegrafice:

Constantinopol, 29 Februarie. — Turcia nu voiește cu nici un chip să încheie pace, dacă i-se pune condiția, să recunoască anexarea Tripolitaniiei. Nici Poarta și nici guvernul otoman nu snt dispuși să cedeze asupra acestei chestiuni. Turcia este dispusă să discute asupra condițiilor de pace numai atunci, când Italia ar revoca decretarea anexiunii.

Roma, 29 Februarie. — Numărul de ieri al „Tribunei” anunță, că între puterile europene a început un schimb de vederi în chestia păcii turco-italiene luându-se de bază bineînțeles suveranitatea Italiei asupra Tripolisului.

Paris, 29 Februarie. — „Le Figaro” de astăzi spune, că într'adevăr contractul încheiat între Franța și Italia pentru apărarea reciprocă a intereselor lor maritime este și astăzi în vigoare. Existența acestui contract însă nu o împiedecă (pe Franța) de-a sta în legături de prietenie și cu Turcia.

Franța își va da tot concursul la încheierea păcii și va adera la toate condițiile puse de puterile parlamentare.

Alarmări în jurul Beirutului.

Populația dela țară a primit cu multă revoltă vestea bombardării portului Beirut. În toate părțile se crede, că Italianii voiesc să debaree în port. De aceea grupuri mari de mohamedani au plecat spre Beirut, pentru a sări în ajutorul fraților lor.

Deputații sirieni, din Beirut, Aleppo, Damasc și Ierusalim au cerut guvernului turcesc să ia cele mai grabnice măsuri pentru expulsarea Italianilor din provinciile siriene, pentru că ei nu mai pot garanta de viața lor.

Rezistența Turcilor.

Constantinopol, 29 Februarie. — Noile vești de pe câmpul de război sunt favorabile puterii turcești de rezistență. Un împuțernic al comitetului tinărture înapoiat de pe câmpul de război spune că în Cirenaika trupelo turco-arabe sunt aprovizionate cu material de război pe cel puțin doi ani de zile.

Prinderea unui vapor englez.

Roma, 29 Februarie. — În apropiere de Catania vapoarele de război italiene au prins vasul englezesc „Reserve”, care ducea material de contrabandă pentru trupele turcești.

Vaporul englez a fost sechestrat și dus în portul Catania.

Demonstrații împotriva unui deputat.

Roma, 29 Februarie. — Studențimea universitară a făcut azi noapte o demonstrație ostilă împotriva deputatului, principele Sermoneta, care s'a declarat ca dușman al războiului. Studențimea a cerut, ca principele să-și depună mandatul.

Turburările în Creta.

Paris, 29 Februarie. — „Le Matin” de azi anunță, că puterile protectoare au hotărît trimiteră de rase de război în apele Cretei, pentru

si interveni in turburările, ce iau proporții tot mai mari pe această insulă. Ministrul președinte Poincaré a cerut și Rusiei să trimită ajutor în Creta.

Turburările aceste ale neliniștitei populații grecești din Creta se spune, că ar fi preludiul unei mari deslănțuiri în Balcani.

O chestie personală.

Arad, 29 Februarie.

Mă văd silit, ori câtă oroare am pentru desfășurările chestiei personale, cu cari am fost nevoit în vremea din urmă să plictisesc lumea, să mai invoc indulgența cetitorilor pentru una pe care trebuie să o lămuresc în publicitate.

S'a aruncat asupra mea atâta noroi, încât de aș fi atât de mic, precum vreau adversarii mei să mă facă, ar fi trebuit să mă înec în el.

Cetitorii își vor aduce aminte că într-o vreme „Românul” îmi însoția numele consecvent cu particula de „Dr.” doși știau că aceasta nu mi-se cuvine. Socoteam că am de a face cu vre-una din ironiile deșantate ale „Românului”, cu vre-o batjocură, că eu, biet de mine, vezi Doamne, nici măcar „doctor” n-us.

În urmă am aflat că nu e nici glumă, nici ironie, e ceva inteligent de tot: o acuză de felul acesta în toată forma la adresa mea. D. Oncu îmi spuse, că îi pomenise ceva astăvară d. Dr. Iosif Blaga în Tușnad, că eu prin România, m'aș fi înfățișat de doctor. Acest lucru mi-l confirmase și colegul meu Gheorghe Stoica și întrebând și pe alții a trebuit să mă conving, că o multime de oameni se fac prin toate părțile ceoul acestei vesti calomnioase.

M'am adresat imediat dlui Dr. Iosif Blaga, profesor în Brașov și am isbit, precum se va vedea din scrisorile de mai la vale, urmăresc născocirea, care pare a fi pornit dintr-o neînțelegeră, până la urma ei. Public scrisorile cari explică dela sine tot.

Brașov, 19 Februarie 1912.

Stimate Doamnă Bocu.

Am primit prețuita d-v. scrisoare din 17 Februarie a. e. și îmi iau voie a Vă răspunde următoarele.

Fratele meu Sim. Blaga, farmacist în Turnu-Severin, mi-a povestit că „a fost d. Dr. Bocu” pe acolo, ca reprezentant al „Tribunei”. El așa Vă știa. Mi-a spus apoi, că d-voastră vă-ați fi recomandat Dr. Bocu, cand. de adv. Atunci am reflectat eu și în o discuție cu d. Oncu, că rău face d. Bocu. Asta e chestie însă de vre-o câțiva ani, nu de astăvară. Mi-se pare că era îndată după niște alegeri, la cari erați candidat.

Nu'mi mai aduc bine aminte dacă fratele meu îmi spuse, că era și el însuși de față, când Vă-ați recomandat, ori spunea numai de Severin, dar mi-se pare că zicea, că și însuși, era de față.

Primiți, Vă rog, etc.

Dr. Iosif Blaga.

În urma acestei scrisori m'am adresat dlui Simeon Blaga, farmacist în T-Severin, fratele dlui profesor Blaga și prieten al meu, care mi-a răspuns următoarele:

Turnu-Severin, 11/24 Februarie 1912.

Dragă Sever.

Am primit scrisoarea ta la care mă grăbesc și îți răspund chiar cu întoarcerea curierului.

A cui păcate ispășești tu, de se țin toate lanț de capul tău?

Să revin la obiect. Sunt șase ani, de când s'a dat o serbare la Crovutiatului, pe valea Bahnei (Verciorova) când făcărăm noi cunoștință pentru prima dată. Nu știu dacăți amintești, că eram eu nașul meu Dr. Morariu, eram încă flăcău, când veniseși cu Tiberie Axente și erai prezentat.

După vre-o două săptămâni, dela serbare, i-am scris fratelui meu, într'altel și de chestia asta că am făcut cunoștință cu un bărbat bine intru toate cu Sever Bocu, fost candidat de deputat, căci după cât îmi aduc aminte, așa par'că spunea și Tiberie Axente.

Accasta am mărturisit-o în scris fratelui meu Iosif. Să mai fi vorbit ulterior de tine, n'am vorbit.

După atâția ani însă și în frământările astea „Tribuna”, cine știe cum și-o fi adus el aminte

și cred că nu eu răutate a confundat candidat de deputat, cu candidat de Dr. în drept.

Cu dragoste

S. Blaga.

M'am adresat în aceeași vreme și distinsului meu amic d. Tiberie Axente, avocat, fost deputat, nepot al marelui Axente Severu, care m'a prezentat pe mine întâiaoară în societatea din Severin. Dânsul îmi scrie:

Turnu-Severin, 13 Februarie 1912.

Iubite Severe,

În urma scrisorii tale, am căutat să am o lămurire cu farmacistul Blaga. Eri l-am văzut și i-am spus cele întâmplate. Mi-a declarat că niciodată nu te-ai prezentat lui ca Doctor în științe sau alteeva, că acum șase ani când noi amândoi cu Bocanu, ne-am dus la petrecerea dela Verciorova, pentru prima oară te-a cunoscut prin mine.

Nici odată însă tu nu ți-ai dat titlul de doctor. El i-a scris lui frate-său că s'a întâlnit cu un fost candidat de deputat Bocu și că frate-său a confundat.

Vezi dar că și el neagă că ar fi sursa ziselor profesorului Blaga din Brașov.

Tu pe aici nu numai că nu te-ai prezentat ca doctor, dar roșeai de câte ori eu îți aduceam vre-un merit, pentru modul cum este redactată „Tribuna”. Pe aici totdeauna am fost împreună și niciodată nu ai vorbit decât de meritele altora în conducerea luptei de dincolo.

Eu te oblig să asiguri pe toată lumea, că niciodată aici în Severin nu ți-ai dat titluri, pe cari nu le-ai avut și chiar dacă li-ai fi avut, lumea cu care ai convenit era prea serioasă, pentru ca tu să o năucești cu un titlu de doctor în drept.

Știu însă că ai lăsat cea mai frumoasă impresie peste tot locul.

Dragă Severe, văd că toate se sparg de capul tău, îmi pare însă bine că toate câte ți-se aruncă, nu ți sparge nici una capul.

Dacă ei într-o luptă așa de mare, umblă cu fleacuri de astea, atunci vai de noi.

Într'o zi din anii trecuți, pe când mă întorceam dela expoziția din Sibiu, am dat pe la Brașov să văd pe unchiul Severu, pe care Românii l-au lăsat să moară în spital.

Intr'altel mi-a spus că rău îi pare, că n'avem oameni, cari să poată ridica sus nivelul și demnitatea luptelor noastre naționale.

Am protestat, bine înțeles, dându-i înainte multe nume.

— Ne poate Tiberie — mi-a spus bătrînul, — Ungurii se cumințesc și Românii prostesc.

Al tău

Tiberie.

Încodată, toate senzațele mele, cetitorului...

Sever Bocu.

INFORMAȚII.

ARAD, 29 Februarie n. 1912

Ana Voileanu.

Pentru un iubitor de artă curată, ivirea unui talent real și disciplinat în săracăcioasa noastră viață artistică, trebuie să fie asemenea apariției regeneratoare a unui colț de iarbă verde în fața călătorului prin pustiu. Prea suntem năpădiți de diletanți, prea s'a însăpănit asupra noastră puterea mediocrității.

D-soara Ana Voileanu incontestabil că este un real talent puternic, cum puține avem, a cărui intrare în viața noastră artistică trebuie să înveselească pe toți oamenii noștri doritori de progres. A făcut studii serioase la Viena, de unde a plecat ca prima premiată a conservatorului, are va să zică și o școală temeinică, care i-a lustruit desăvârșit forța naturală înăscută.

Cine a avut prilejul să o asculte pe d-soara Voileanu la concertele pe cari le-a dat până acum cu concursul altora, suntm siguri că a înțeles că artă cuprinde această tânăra domnișoară română plină de temperament. Pianul stăpănit de mâinile ei vorbește, notele își primesc desăvârșita lor armonie profundă.

Dar domnișoara Voileanu a cântat până acum numai dându-și așa numitul concurs. Astăzi pri-

mim însă din Sibiu știrea că la 8 Martie, domnișoara Voileanu va da un concert singură.

De sigur, acest pas este destul de îndrăzneț și în aceeași vreme deosebit de îmbucurător, căci nu ne indoim că el va consacra pentru totdeauna locul de onoare al d-soarei Voileanu între pianistele noastre de cel mai bun renume. Publicul sibian la a cărui critică se supune, încă este o dovadă despre aceasta.

Așteptăm, deci, concertul d-soarei Voileanu, al cărui program va fi următorul:

1. Bach-Busoni: Chacome.
2. Brahms: Două rapsodii.
3. Schuman: Sonata g moll.
4. Chopin: Fantasie f moll.
5. Chopin: Nocturnă e moll.

— Consistor plenar în Arad. Azi s'a întrunit consistorul plenar al Aradului la ședință prezdată de P. S. Sa Episcopul I. Papp. Consistorul a hotărît urcarea lefurilor profesorilor dela seminarul și preparandia gr.-ort. română din Arad cu câte 600 de coroane anual. Urcarea lefii se scoțeste dela 1 Ianuarie.

Consistorul a fixat și alegerile generale pentru sinodul eparhial.

— Pentru fondul ziaristilor români. Institutul de credit „Ardeleana” din Orăștie a votat suma de 1000 coroane pentru fondul ziaristilor români („Fondul Dr. I. Mihu”). Direcțiunea institutului „Albina” va propune să voteze pentru acelaș dond tot suma de 1000 coroane.

— P. S. episcop Dr. Vasile Hossu la Timișoara. Părăsind vechea sa dieceză a Lugojului, pentru ocuparea diecezei de Gherla, P. S. episcopul Vasile Hossu a făcut ieri, Miercuri o vizită de adio, episcopului rom.-cat. din Timișoara, Dr. Iuliu Glattfelder. Episcopul rom.-cat. a dat în onoarea distinsului oaspe un prînz la care au fost invitați episcopul sârbesc, George Letici, prefectul Ioanovici și alți bărbați de seamă.

— Conferențele dlui Teodor R. Popescu. Suntem informați, că d. Teodor R. Popescu, funcționar la „Albina”, Sibiu, va ținea în cursul lunii Martie în mai multe orașe ale Austriei, conferințe, despre „Excursii prin Ardeal—Turnul Roșu—România”. Întâia conferință o va ținea la 1 Martie în Academia de comerț din Viena, a doua la 4 Martie în Gratz și la 6 Martie în Meran.

† Cornel Popescu, notar cercual în Ictar, a repauzat la 27 Februarie n. în vârstă de 35 de ani.

Odihnească în pace!

— Socialiștii împotriva împăratului Germaniei. Din Strassburg se anunță că în ședința de ieri a comisiei budgetare a Landtagului, social-democrații au produs suprimarea fondului milicilor de care dispune împăratul și care e în sumă de 100,000 mărci și a fondului disponibil al guvernatorului în sumă de 130,000 mărci și suma de 230,000 mărci astfel dobândită să fie întrebuințată pentru acordarea unui supliment funcționarilor inferiori în vederea scumpirii traiului precum și pentru ajutorarea orfanilor acestora.

Liberalii declară că această cerere va fi primită de împărat ca o bruscare a persoanei sale, acțiune la care ei nu se pot asocia.

Fondul milicilor a fost totuși suprimat împotriva voturilor liberalilor; în schimb fondul disponibil al guvernatorului a fost încuviințat împotriva voturilor social-democraților.

— Demonstrații anti-maghiare în București? Ziarele ungurești publică o telegramă din București în care se spune că balul coloniei austro-ungare care a avut loc în Teatrul Național, a dat prilej la o sgomotoasă manifestație anti-maghiară a universitarilor români. Sala de bal a fost decorată cu steaguri ungurești. Studentimea universitară a cerut îndepărtarea steagurilor, ceea ce s'a și întâmplat.

Știrea despre această demonstrație n'a fost confirmată.

— Portretul sârmanului Franți. Din Oradea mare ni-se scrie: Clubul independist din Oradea mare a ținut ieri o ședință în care a hotărît să felicite partidul justhist pentru atitudinea sa energică și patriotică ce-o observă în cameră.

Înainte de ce s'ar fi ridicat ședința, s'a petrecut un incident foarte caracteristic. Un membru a adresat președintelui o interpelare, cerând să se îndepărteze din sala de ședințe portretul lui

Francisc Kossuth, fiindcă Kossuth a devenit necredincios ideilor independiste.

Peste cererea aceasta s'a trecut la ordinea zilei, pentru a nu se provoca certuri. S'a constatat, însă, că și hotărîrea de altminteri ar fi fost de prios. — deoarece portretul lui Kossuth de câteva zile nici nu mai împodobește sala de ședințe.

Servitorul chibului l'a dus în pod...

— **Invenția regelui George al Angliei.** După cum se anunță din Londra regele George a cerut brevet pentru o invenție a sa care constă din o sobă dublă, ce necesitează numai un foc. Invenția se bazează pe mobilitatea grătarului, care se poate ridica în mod ușor, prin un mecanism și a se așeza în soba cealaltă. Prin folosirea acestei invenții se evită o mare cantitate de combustibil și se cruță și mult timp.

— **Pentru un certificat medical.** Din Deva se comunică: Medicului din Pui, Dr. Francisc Jaeger i-s'a întâmplat ieri noaptea un incident foarte neplăcut. Doi indivizi, s'au prezentat la locuința lui și au cerut să vorbească cu doctorul. Au fost conduși în camera de consultațiuni. Peste câteva momente sosi doctorul, la intrarea căruia, „pacienții” au tăbărit asupra lui și amenințându-l cu moartea i-a cerut să retragă un anumit certificat medical dat unui om din localitate, care fusese bătut de ei. Doctorul nepierzându-și prezența de spirit, s'a putut elibera pe o clipă din brațele atentatorilor și spunându-le că așa ceva nu va face, a încercat să se retragă. Unul din cei doi însă i-a sărit înainte, i-a închis calea și împingându-l îndărăt l'au luat la bătaie. La strigătele doctorului au intervenit cei din casă la a căror vedere, atentatorii s'au îndepărtat. Doctorul a suferit răni grave. Fiind înștiințată jandarmeria, cei doi atentatori au fost luați în urmărire și prinși în scurtă vreme. Sunt doi lucrători.

— **Promotia unui general.** Din Berlin se anunță: A fost primită cu deosebită simpatie știrea despre promovarea generalului Robert Carp de doctor în geografie. Generalul pus în urma unui incident în disponibilitate, a urmat facultatea de litere a universității din Berlin, luând studiu de specialitate geografică. La promovare a asistat un public ales care i-a făcut ovații noului doctor.

— **Dicosânsmărtinul — oraș.** Ministrul de întrene a aprobat hotărîrea consiliului comunal din Dicosânsmărtin, de a ridica comuna la rangul de oraș, cu magistrat.

— **Regele Aziei-Mici.** Cu ni înainte trăia în partea nordică a Aziei-Mici, un vestit tâlhar, Ciak-

viciali, care în urma jafurilor comise, ajunsese temut de întreaga populație. Scăpând de mai multe ori dinaintea puterii trimise contra lui, și-a luat numele de „rege” al Aziei-Mici. În această calitate domnia adevărat. Cuvântul lui era ascultat de toți iar ordinele executate. În cele din urmă însă, le-a reușit totuși autorităților să prindă mânape el. Poporul infuriat l'a omorât înainte de aducerea sentinței. Goana pornită contra lui a fost condusă de un ofițer de jandarmi, Sami offendi, care drept recunoștință, a fost sărbătorit și onorat de poporul scăpat de temutul bandit. Aceste onoruri l'au lăsat rece pe ofițer, care era ahtiat după comorile banditului prins de el, căci la scurtă vreme și-a părăsit postul și cu jandarmii și soldații rămași credincioși, s'a retras în munți, continuând jafurile „regelui”. Setos de glorie și-a luat și el atribuțiile de rege al Aziei-Mici, și în această demnitate comite cele mai înfiorătoare crime. „În numele regelui” dă ordine, cari cu toate au de scap jefuirea unui bogătaş, aduce sentințe de moarte, și cere despăgubiri. După faptele comise, noul rege este cu mult mai înfiorător decât cel dinaintea Populația o duce într-o continuă teamă. Autoritățile au trimis și contra lui potere, dar mulți dintre poterași au predat arma, nevoind să lupte contra fostului lor comandant. Aceștia sunt cerchezi, iar „regele” este și el tot cerchez, ceea ce explică atitudinea lor.

— **Exhumarea osemintelor lui Napoleon I.** Se știe, că la 1840 guvernul francez a primit din partea Englezilor autorizația de a transporta osemintele marelui prizonier de pe insula St. Helena la Paris.

Un martor ocular căpitanul englez Alexander ne povestește în revista „Century Magazine” câteva amănunte asupra acestui eveniment, pe care le dăm și noi cititorilor noștri ca o amintire a marelui împărat.

Lucrările de exhumare au început la orele unu din noapte în fața reprezentanților guvernului englez și cel francez. Abia a doua zi pe la orele 9 dimineața peatra cea mare care acoperia mormântul a putut fi ridicată. Doctorul echipajului francez a stropit groapa cu chlor și pe urmă unul dintre membrii asistenței a intrat înăuntru. După o scurtă inspecție în care a descoperit o mică avarie la un colț al cosciugului extern, s'a procedat la exhumare.

Cu funii groase cele trei cosciuguri au fost scoase afară. Al doilea cosciug era de plumb și închidea pe cel dintâiu care era de lemn. Cu multă precauțiune s'a deschis cosciugul interior în care se aflau osemintele augustului mort. Lintoliul alu de mătase a fost tras cu îngrijire de

doctor, pentru că nu se știa la ce grad de putrefacție ajunsese cadavrul. Fața palidă a împăratului era neschimbată așa cum fusese închisă înainte cu douăzeci de ani. Lucrurile intime la cari împăratul ținea și cari au fost închise cu el în cosciug erau neatînse. Bricorul era puțin atacat într'un colț.

După două minute — termenul maxim acordat de guvern inspecției, pentru a feri cadavrul de influința aerului — cosciugul a fost închis și transportat la Paris, după șase ani de suferințe și douăzeci de vecinică hodină ai marelui general.

— **O sinucidere curioasă.** E vorba de un copil de 13 ani de aci din Arad, care într'un moment de extremă sensibilitate și-a tras un glonț în tâmpla dreaptă culcându-se astfel singur la pământ. De ce?

Pentru că a vorbit *Erzsi* palavre de dânsul! Într'adevăr copilul era ucenic de croitorie la un măestru Blázi József cu numele. Măestrul are o fată cam de 14 ani, pe *Erzsi*. O fi, n'o fi, nu se știe, fata însă susținea într'una și murturisea chiar, că ucenicul e îndrăgostit de dânsa, făcând astfel haz pe socoteala lui. Bietul băiat, amărit, rușinat poate, de îndrăzneala lui — auzi acolo! tu ucenic să te îndrăgostesti de fata stăpânului — într'un moment de desperare și-a tras glonțul... mântuitor. Șărmanul! Te pomenești, că și fata îl iubea, că's grozav de șirete fetele. Nu spun nici odată păsul inimii.

— **Ziarul „Tribuna” se află de vânzare în București la Librăria „Neamul Românesc” Calea Victoriei No 107.**

x **Primasul primadonei Fedak Sári,** favoritul publicului din Budapesta va concerta începând din 27 l. c. în hotel „Central”, alternativ într'o zi în cafenea, iar în alta în grădina de iarnă, timp de 14 zile. Taraful de muzicanti foarte bine instruat, este compus din 12 membri.

BIBLIOGRAFII.

Cărți mai nouă apărute:

S. Mehedinți. Cătră „Poestii” partidului liberal a 20 bani + 3 bani porto.

S. Mehedinți. Cătră noua generație. (Editura Minervei) a 1.50 + 10 fil. porto.

Ion Gorun. Lume năcăjită. Povestiri. (Editura Minerva) a 2.— + 20 fil. porto.

Redactor responsabil: **Iulia Giurgiu.**
„Tribuna” institut tipografic, **Nichin și cons.**

Leon Tolstol.

327

RĂȘBOIU ȘI PAGE.

ROMAN.

Trad. de A. C. Corbul.

(Urmare).

Contele Rostow privi în jurul său: în curte, pe sub porți, prin pavilioane se zăreau răniții cari-l priveau cu un aer rugător.

— Excelența Voastră, nu dorește să intre în sufragerie pentru a lua dispozițiuni în privința tablourilor? îl întrebă îndendentul său.

Contele intră în casă, repetându-și porunca de a nu se respinge ofițerii cari doreau să plece cu ei.

— Da, se poate goli din care, șopti el cu vocea misterioasă, ea și cum s'ar fi temut a fi auzit de cineva.

La ceasurile nouă se deșteptă și contesa, și Matroiana care-i fusese cameristă în tinerețea ei și care acum juca rolul de șeful poliției ei secrete și anunță că se descărcău carele și că în loc de bagaje se luau răniții pe cari contele, în simplitatea sa, dăduse porunca să fie luați în care.

Contesa porunci servitoarei să-l roage pe conte de a veni pe la ea.

— Amicul meu, mi-s'a spus că ni-se descarcă carele. Ce însemnează aceasta?

— Vezi tu, draguța mea, mica mea contesă, voiam tocmai să-ți spun. Un ofițer m'a rugat să-i dau câteva care pentru răniții... Înțelegi tu, mobilele, obiectele, se pot înlocui... Dar ce ar deveni fără noi acești sârmani

răniți? Știi, sunt ofițeri pe cari noi înși-ne i-am invitat. Cred, amica mea, că am făcut bine...

Contele rosti aceste aceste cuvinte cu timiditate, așa cum i-se întâmpla ori de câte ori era vorba de interese materiale.

Contesa era deja obicinuită cu acest ton care preceda întotdeauna cheltuieli dăunătoare familiei: construirea unei galerii, a unei sere, a unui teatru de sat: ea gândea deci că era de datoria ei de a combate tot ce era pledat pe acest ton.

Ea luă aerul ei docil și plângător și zise soțului ei:

— Ascultă, conte, mulțumită nu se mai dă nici un ban pe casa noastră, și acum vrei să prăpădești averea copiilor noștri. Tu însu-ți m'ai asigurat că proprietățile noastre nu mai valorează decât o sută de mii de ruble. Nu, amicul, nu vreau, nu consimt să facă acest lucru. Grija guvernului să se ocupe de răniți. Știu și ei aceasta. Privește peste drum, la vecinii noștri: ei și-au transportat avutul încă acum trei zile. Numai noi suntem așa de proști. Dacă nu ți-este mila de mine, gândește-te cel puțin la copii.

Contele bătu văzduhul cu mâna și ieși din odaie fără nici o vorbă.

— Papa, ce ai tu? îl întrebă Natașa.

— Nimic: și ce-ți pasă tie? răspunse contele cu mânie.

— Am auzit ceva: dar ce lucru nu vrea mama?

— Ce-ți pasă tie? mai strigă contele.

Natașa se apropie de geam și rămase gânditoare.

— Papa, iată-l pe Berg, strigă ea privind afară.

Berg, ginerele lui Rostow era deja colonel și decorat cu ordinele Wladimir și sf. Ana. El ocupa încă funcția plăcută și liniștită de sub-șef de stat major al corpului al doilea de armată.

El sosi în trăsura trasă de doi cai bine hrăniți, întocmai ca aceia pe cari îi văzuse odată la un oarecare prinț. El cercetă cu băgare de seamă curtea, carele și pe când urca peronul își scoase o batistă albă din buzunar, căreia îi făcu un nod.

El intră în salon cu pași hucetați și nerăbdători, îl îmbrățișă pe conte sărută mâna Natașei și Soniei și se informă de sănătatea lui „maman.”

— Cine se ocupă de sănătate, acum? făcu contele. Ei bine, ce mai nou pe la armată? Bate mereu în retragere, sau vom avea o luptă?

— Numai Domnul poate să decidă soarta patriei, papa, răspunse Berg. Armata strălucește de eroism și șefii țin în acest moment sfat. Dar cine poate ști ce se va întâmpla?

Natașa îl privea tîntă, ea și cum ar fi căutat pe chipul său soluția vre-unei probleme.

În clipa aceea intră și contesa în salon, cu chipul nemulțumit și obosit.

Berg sări într'u înmăpînarea ei, îi sărută mâna, se interesă de sănătatea sa și rămase lângă dânsa, exprimându-și simpatia sa prin elătinări din cap.

— Da, maman, ce vremuri nenorocite pentru un adevărat rus, dar fiți fără grijă, încă aveți vreme să plecați. Berg scoase batista din buzunar cu un aer fîresc, se prefăcu că atunci abea observă nodul, rămase trist și gânditor și mișcă în chip semnificativ din cap.

— Am a-ți cere un mare serviciu, papa, zise el.

— Hai?

(Va urma)

REISZ MIKSA FABRICĂ DE MOBILE

in

BÉKÉSCSABA — NAGYVÁRAD

Andrássy-ut 41—43. Rákóczi-ut 14.

(Lângă »Apollo«.)

Post sigur și stabil

poate afla un tânăr comerciant, care posedă limba română, maghiară și germană. Oferte sub »Viitor sigur« sunt a se trimite la administrația ziarului nostru.

Oleu curat de sămânță de ladae,

pentru mâncat. Se capătă pentru revânzătorii dela Lengyel Sándor, Pankota. La dorință trimit mostre și oferte pentru prețuri.

Agenți

cari posedă limba română, maghiară și germană, cu plată fixă și provizie mare — se caută. Oferte sub »Căstig mare« sunt a se trimite la administrația ziarului nostru.

Se caută

o vânzătoare în prăvălie,

care va fi introdusă în broderie cu mașină și care ca instructoră va fi angajată. — Ofertele sub »Post bun« sunt a se trimite la administrația Tribunei. Se recere cunoștința limbilor: română, maghiară și germană.

In atenția pomicultorilor!

Ofer altol de pruni bosniaci ca »Balkanska Carica« (Regina balcanului) și »Kraljica Bosne« (Regina Bosniei). — Altoiul de 2—3 ani cu coroană admirabilă e cel mai bun din diferitele soiuri de pruni. Poama e foarte mare, excepțional de dulce și foarte gustoasă. Se coace spre sfârșitul lui August, când se poate folosi ca desert, pentru uscat, la fabricarea țuice și a sligovițului. — Prunii mei nu sufer de căderea frunzelor, (Polystigma rubrum) ca de regulă alte soiuri la cari în mijlocul verii cade frunza, pricinuind stricarea poamei. Acest soi a fost premiat în diferite rânduri, cu premiul întâi din partea guvernului. A fost premiat la expoziția milenară din Budapesta 1896 și la expoziția din Viena 1897 cu medalie de aur, la expoziția internațională din Paris 1900 cu medalie de argint și în fine la expoziția regnicolară din Bosnia și Ertegovina ținută la Sarajevo iarăși cu medalie de aur. — Pentru calitatea prunilor garantaz

Sava T. Kojdić,
mare proprietar în Breška, Bosnia.

SFAT ȘI AJUTOR

celor cari sufer d iregularități de stomac, contra stomacului stricat, ardere de stomac, incuierea scaunului, sgirciuri de stomac, greață, amețală, vomare, insomnie, colică, anemie, gălbinare, etc. le recomandăm:

Picăturile de stomac »Brady«
mai înainte »picăturile Mariacell«.

Se capătă în fiecare farmacie. O sticlă mare Cor. 1.60, sticlă mică 90 fil. 6 sticle Cor. 5.40, 3 sticle mari Cor. 4.80. — Pentru trimiterea înainte a sumei trimite franco:

BRÁDY K. farmacie la »Regele Ungariei«
în VIENA, I. Fleischmarkt 1/4.

FIȚI ATENȚI! la marca de scutire, care reprezintă pe »Sta Maria de Mariacell«, la impachetarea roșie și la subțiere, care este copie chipului de pe lature și să respingeți orice imitație.

Teșetorie artistică

Schmidt János és Társa

Pécs, Király-utca 21.

Distins la expoziția din Budapesta, Seghedin și Cincibiserici (Pécs).

Pregătim totfelul de pânză, damast, rufe pentru pat, ștergare, pânzături, servete, perini, albituri pentru domni și dame. — Trusou complet pentru domnișoare.

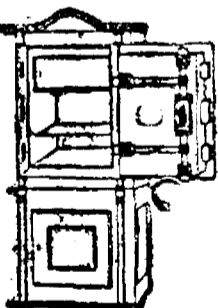
Fabrica budapestană de casse de bani

Gelléri și Schuller

BUDAPEST

Fabrica: IX., Rákos-utca 4. Depozitul orașenesc și biroul: V. Széchenyi-u. 7.

Liferanții ministerului de agricultură, de honvezi, căilor ferate ungare și al poștelor.

Efectuiază casse de bani, libere contra focului și spargerilor, casse pancelate pentru păstrarea documentelor.

Catalog gratuit și franco.

Decorat cu medalie de aur la expoziția agricolă din Lugoj.

Dicsics B. Ignác,
succesorul lui Bálint Dicsics.

Atelier de trăsuri, șele și lustruire.

LUGOJ, strada Niță Popa

lângă biserică gr.-orientală română.

Pregătește totfelul de trăsuri și căruțe, precum și lucrări de dogărie și făurărie. Reparează trăsuri vechi cu prețuri ieftine.

VINURI

vechi și noi de vândut.

Adresați-vă cu toată încrederea la proprietarul de vii din Șiria (Világos) **Petru Benea**, căci vă trimite numai vinuri bune, curate și pe lângă prețurile cele mai moderate.

Vinuri vechi: Vin alb K — 68 litru. Rizling — 70. Roșu — 94.

Vinuri din anul 1910: Carbenet alb K — 90 litru. Șiller K — 56. Rizling K — 58. Rizling și Ruje amestecat K — 54 litru.

Vin din anul 1911 K — 50 și 52 litru.

Vinul să expedieze cu rambursă dela 50 litri în sus sub îngrijirea mea proprie.

Vase dau împrumut pe timp de două luni. Pentru calitatea vinului garantaz.

Petru Benea
 propr. și neg. de vinuri
 Világos (Arad m.)

In depozitul meu de piane înființat de mine la 1850 și condus și acum de mine în Arad, strada Deák Ferencz 28 (în casa proprie). — Țin în depozit piane vechi și nouă.

PIANE

PIANINE și
HARMONII

În culoare cafenie, neagră și mat, lucrate după sistemele-modele ale celor mai renumite fabrici cu mecanism englez și vienez, cu 3 pedale îmbrăcate în fier triplu. —

Țin în depozit fabricatele: Bösendorfer, Ehrbar, Stingl, Koch și Korselt, Thek, Lanberger și Gloss Petrof, Hwátay, Neuburger, Hoffmann — Czerny, Pattari, Luner, Richter, Frödl, Cramer — Mayer. Ast, Beregszászi, Stelzhammer.

Piane spre închiriere lunar dela 10 cor. în sus. Acordările le face specialistul meu d. Henrik Ehrbar. Taxa pentru acordare în oraș centru 9 cor., suburbii 3 cor., provincie după invoială. — Ori-ce comandă, acordare ori reparare rog să se trimită la adresa

KRISPIN JÓZSEF
prăvălie de piane
ARAD, Deák Ferenc-u. 28

Roth Frigyes,

măcelar și cărnătar,

Alba-Iulia — Gyulafehérvár.

Sétatér Nr. 5. (lângă Hotel Europa)

Are de vânzare zilnic, carne proaspătă, de vită, porc, vițel, oaie, miel, de porc afumată, apoi totfelul de cărnățării, slănină și unsoare, în mic și mare. — La cerere trimite în cane proprii unsoare proaspăt topită. Expediție promptă fie prin poștă fie ca marfă. Cereți prospect.

Anunț

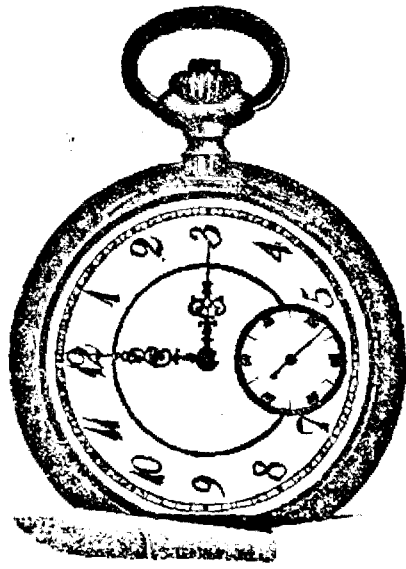
p. t. comune și comitetele parohiale bisericești gr. or. și gr. cat. că am deschis în Arad un

nou atelier de aurărie.

Primesc spre efectuare totfelul de aurării bisericești, rame, lampe, mobile și tocuri pentru oroloage de părete etc. Aurării efectuează atât în loc cât și în provincie.

Cu stimă

IULIU HERRLING,
AURITOR ȘI DECORATOR DE BISERICI.
ARAD, Választó-u. 36.

Cele mai bune
oroloage
— cele mai solide și cele mai după modă —
juvaericeale
atât pe bani gata, cât și în rate pe lângă che-
zășie de 10 ani și prețuri ieftine, livrează cea
mai bună prăvălie în aceasta pricină în
întreaga Ungaria

BRAUSWETTER JANOS

orologier în SZEGED.

CATALOG cu 2000 chipuri se trimite GRATUIT.
Notez că numai aceia vor primi catalogul gratuit cari îl cer cu
provocare la ziarul Tribuna. (ad. scriu că a cutit anunțul în Trib.)
Corepondențele se fac în limba maghiară, germană și franceză.

Fischer Testvérek

fabrică de rolete, îngrădituri, site, rolete
de oțel și matrafe.

Arad, József főherceg-ut Nrul 18.
Fabrica: Kossuth-utca 45.

Recomandă în atenția on. public tot-
felul de lucruri de brânse, cari se află
în magazinul firmei, cu prețuri ieftine.
Ingrădituri dela 30 fil. în sus metru

Catalog la dorință gratuit.
Telefon 557.

CORNEL TUNNER

industrie de marmoră și granit în
Timișoara-Fabrik, Andrassy-ut 22. Timișoara-Josefin, Hunyadi-u. 4.
Filiala: Várșeș, str. Deák-Ferene Nr. 9.

Iși recomandă magazinul său bogat asortat cu
pietree monumentale
table de marmură, statui, etc.

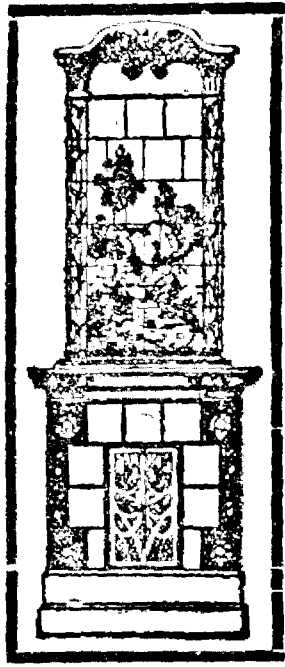
fabricație proprie în executare de gust frumos și preț moderat.
Având un magazin bogat, livrează mai ieșin ca orice concurență.

KUN ENDRE,

atelier cu mașini electrice pentru
ascuțire artistică și homoru.
SZATMÁR,
casa-Lévay, vis-a-vis
de Tribunal.

Se recoman. pentru pre-
gătirea și ascuțirea oricărui
soi de cușite, ca cușite pen-
tru cășapie și bucătărie, pen-
tru masă și bricege, unelte
pentru ciobotari și coșocari
precum și ascuțirea bricelor
pe lângă prețuri convena-
bile și execuție ireproșabilă.

La trimiterea a 6 brice barbierilor
se socotesc taxa numai pentru 5!

Mare depozit de cuptoare.

Am onoare a aduce la cunoștința on. public, că în
(Cluj) Kolozsvár, Monostori-u. 7, am deschis un
mare magazin înregistrat și provăzut cu cuptoare din
țară și străinătate, unde se află în depozit permanent
cuptoare moderne de majolică stil secesion și cuptoare de
olane Daniel, precum și căminuri și cuptoare de bucătărie.

Atrag atenția publicului asupra depozitului meu model, asigu-
rind-ul totodată despre calitatea perfectă ale articolelor și prețurile
cele mai solide.

Așteptând binevoitorul sprijin sunt cu deosebită stimă:

Tamásy József,
Kolozsvár.

FILIALA FABRICEI DE GHETE „ANATOMICE“ MOSKOVITS

Telefon 218.

ARAD, SZABADSÁG-TÉR 18.

Telefon 218.

Extras din catalogul de ghete de primăvară:

Ghete bărbătești din chewrau brunet cu baiere	Cor. 10-
» » » » » » » » americani	» 13-
» » » » » » » » cu nasturi,	» 17-
» femelești » » » » » » » » abbè	» 7-50
» » » » » » » » spangnis	» 7-50
» » » » » » » » culoare galbenă deschisă, americani	» 17-
» » » » » » » » jumătăți, din chewrau brunet cu nasturi	» 10-

Diferite calități de ghete bărbătești și femecești:
Cor. 10-, 13-, 17-, 22- și 28-

Ghete pentru copii și fetițe dela 1-50 până la 13- Coroane.
Prețuri solid fixate! Ghete comode și tari!

EXECUȚIE DE PRIMA CALITATE!

Májerszky Barnabás

fabricant de mașini

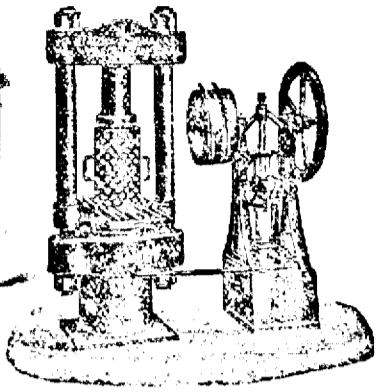
in Nyiregyháza.

Fabrichează după o experiență bogată ca specialitate

prese de olei mânate cu apă.

Plue de olei, construcție simplă ori complicată. Prăjitori de olei pentru încălzire cu aburi ori foc. Teasc pentru sămburi de bostan. Mașini pentru perfecționarea oleiului și aranjamentul complet pentru fabricarea oleiului. Unelte de melițat floarea soarelui, ș a.

Exportul până acum în 237 uzine.

Lampe pentru mine

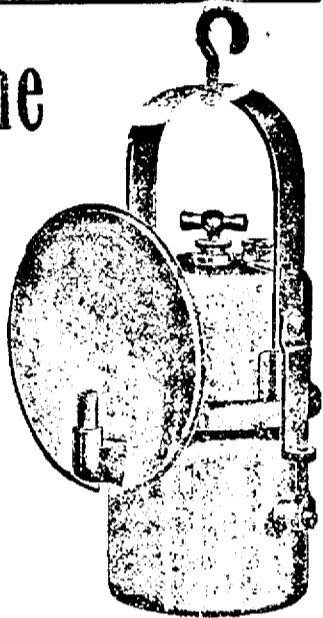
și tot felul de lampe cu acetylen,

fabrichează

Bartos Zoltán

fabricant de lampe,

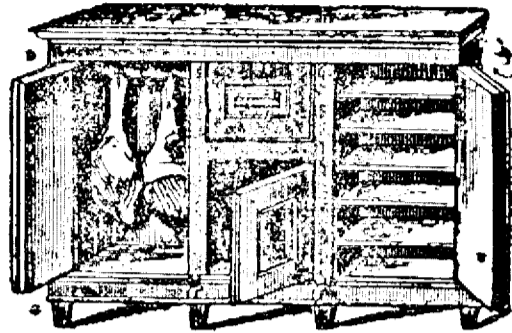
Budapest, VII., Gizella-ut 55.

Itzkovits Gerson, Budapesta, IX.,
Strada Tompa No 14.

Dulapuri de gheață

la cari e necesară gheață puțină, preparate pentru măsurarea vinului și a berei, conducte la pregătirea berei și pentru scurs, în prețuri moderate și serviciu prompt. Intreprindere de accesorii la fabricarea zodei, sticle de Bohemia, sirup de smeură, lămâi și ananas, alabastru și praf de limonadă ș a. Comandele se efeptuiesc prompt și cu prețuri convenabile.

Un mijloc de întărire pentru bolnavii de stomac

și pentru toți aceia, cari fie prin receală ori îngreunare de mâncări, fie prin lipsa de apetit, prin mistuirea grea, ori în urma mâncărilor prea reci ori prea fierbinți au contractat **catar, sârciuri, dureri de stomac etc.**

este medicina

Baldrianum a doctorului Engel.

Baldrianum se recomandă contra tuturor durerilor de stomac, așe calitățile unui vin excelent, care păzește contra tuturor urmărilor, precum: **nervositate, insomnie, amețeli și flegmă.**

In urma compoziției sale excelente, având vin de Samos, picături de Baldrian, sirup de smeură și de ci-reșe. Baldrianum este de recomandat și contra constipției și diareei precum și la toate cazurile, când se reclamă întărirea organismului.

Baldrianum Dr. Engel nu conține absolut nici o materie stricăcioasă și se poate întrebuița și din partea celor cu construcție mai slabă, precum dame și copii, timp mai îndelungat. E de preferat să se ia dimineața pe nemâncate și seara înainte de culcare în cantitate de un păhar de licheur. Copiii și cei slabi să ia Baldrianum în apă caldă și să-l îndulcească cu puțin zahar.

Baldrianum Dr. Engel se află în sticle de 3 și 4 coroane în toate farmaciile din Ungaria, precum și în Arad, Aradul-nou, Glogovác, Gyorok, Mènes, Paulis, Lippa, Hidegkut, Vinga, Székesut, Pécska, Tornyá, Világos, Egres, Nádas, Berzova, Orczifalva, Merczifalva, Sándorháza, Bogaros, Szerb-Sz.-Péter, Perjámos, Szemlak, Sáralfalva, Nagylak. Farmaciile din Arad trimit în ori-ce parte.

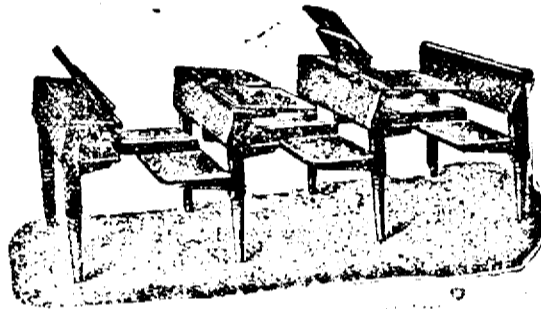
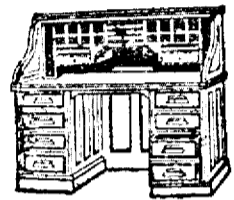
Să ne păzim de imitații!

Cereți numai

Baldrianum Dr. Engel!

Feivel Lipót utódai

Budapest, IX. Ipar-u. 4.

Fabrică de bănci pentru școală, aranjamente pentru birouri, accesorii de gimnastică etc.

Catalog ilustrat la dorință se trimite gratuit.

să se adreseze,

cine dorește a-și procura varietăți autentice de

POMI RODITORI

arbori pentru alee, plante de ornament conifere, plante de împrejmuire, fructe cu boabe, puieti, etc.

VIȚE ALTOITE

(calitate superioară)

viță europeană și americană cu și fără rădăcini

(Catalog instructiv la cerere gratuit).

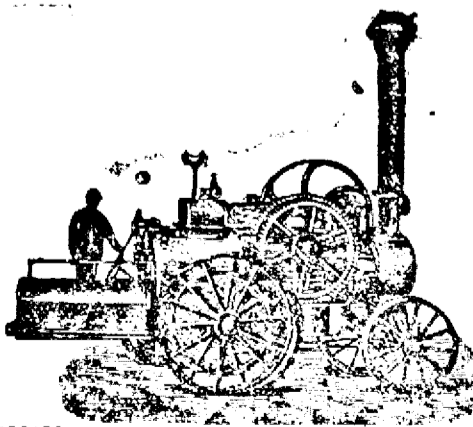

Viitorul e al mașinilor de treerat de sine umblătoare!

Dacă locomobilul d-voastră nu este provăzut cu automat de sine umblător, adresați-vă la fabrica

Friedrich Testvérek

Tmeesvár-Józsefváros,

unde căpătați ori-ce informații de lipsă. In atelierele acestei fabrici să transformă la an peste 100 locomobile în automobile după cel mai nou sistem și cu piese noi brevetate. — Mare cruțare de timp și de bani se poate ajunge cu mașinile aceste automobile. Mare depozit în locomobile cu aburi. Prețuri ieftine! Condiții favorabile!

„ALBINA” institut de credit și de economii soc. pe acții în Sibiu

A XXXIX-a încheiere a Conturilor cu 31 Decembrie 1911.

Active

CONTUL BILANȚ PE 1911.

Pasive

Casa în numărar	221693 50	Capital societar:	
Monete	2340 53	15,000 acțiuni à K 200	3000000 —
Cambii de bancă	16656594 98	Fondul de rezervă al acționarilor	770000 —
Credite cambiale cu acoperire ipotecară	7615195 28	Fondul de garanție al scrisurilor fonciare	500000 —
Impr. ipot. în scrisuri fonciare 11.556.198-41		Fondul special de rezervă	95577 29
Impr. ipotecare în numărar 433,978-97	11990177 38	Fondul de pensiuine al funcționarilor	758250 90
Credite de cont-curent	7552128 47	Depozite spre fructificare	24815383 53
Credite personale	1455042 80	Fondul »Parteniu Cosma«	42218 —
Avansuri pe efecte publice	53350 —	Scrisuri fonciare cu 5% în florini	
Casele institutului, realități dela gara Brașov și diverse realități de vânzare	600974 77	în circulațiune	612,000 —
Efecte publice	3549098 —	Scrisuri fonciare cu 5% în co-	
Acțiuni dela diverse bănci	204250 —	roane în circulațiune	6.404,000 —
Efectele fondului de garanție al scrisurilor fonciare	495990 —	Scrisuri fonc. cu 4 1/2 o/o în circul.	2.416,000 —
Efectele fondului de pensiuine al funcționarilor institutului	251215 —	Scrisuri fonciare eșite la sorți în circulațiune	248500 —
Interese după efecte	33475 70	Cambii de bancă reescontate	6091524 43
Mobilier, amortizat	—	Diverse conturi creditoare	3982433 53
Interese transitoare, restante și debitori	13963 35	Dividende neridicate	3436 —
	50695489 76	Interese anticipate pro 1912	815255 52
		Interese transitoare de scrisuri fonciare	140263 75
		Profit net	500646 81
			50695489 76

Debit

CONTUL PROFIT ȘI PERDERE.

Credit

Interese:		Interese:	
pentru depoz. spre fructificare	1.000,711-16	dela cambii de bancă	757,438-51
pentru scrisuri fonciare	394.507-69	dela cred. camb. cu acop. ipot.	381,628-34
pentru impr. luate pe efecte	31,148-17	dela imprum. ipotecare	720,859-34
	1426367 02	dela efecte publice	145,101-78
Spese:		dela credite personale	149,588-12
Salare	214,512-09	dela credite de cont-curent	221,293-28
Bani de cvartir	39,480 —	dela avansuri pe efecte	3,472-22
Imprim., registre porto div.	42,668-80		2379381 59
Marce de prezență	10,144 —	Proviziuni	10099 19
	306804 89	Chirii	16451 92
Contribuțiune:		Profit la monete	1697 75
directă	73,740-61		
10% dare de inter. dela dep.	100,071-12		
Profit net	500646 81		
	2407630 45		2407630 45

Sibiu, la 31 Decembrie 1911.

Cosma m. p., director executiv.

Iosif Lissai m. p., contabil-șef.

DIRECȚIUNEA:

Dr. E. Roșca m. p.

St. Stroia m. p.

A. Lebu m. p.

Dr. Beu m. p.

Dr. L. Lemény m. p.

Subsemnatul comitet am examinat conturile prezente și le-am aflat în deplină regulă și în consonanță cu registrele institutului.

Sibiu, la 15 Februarie 1912.

COMITETUL DE SUPRAVEGHIARE:

Mateiu Voileanu m. p.

Dr. V. Bologa m. p.

Ioan Henteș m. p.

Victor Fincu m. p.

E. Verzar m. p.

FABRICA DE SPALAT CU ABURI

„KRISTALY”

Gőzmosógyár, Kolozsvár, Pályaudvar.

Văpsire de haine. Curățare chimică.

Spălare cu aburi.

La suma de peste 10 Cor., pachetul se retrimite francat.